ROZSUDEK SOUDU (pátého rozšířeného senátu)

21. října 2004 *

Ve věci T-36/99,

Lenzing AG, se sídlem v Lenzing (Rakousko), zastoupená původně H.-J. Niemeyerem, poté I. Brinkerem a U. Soltészem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené V. Kreuschitzem a D. Triantafyllou, jako zmocněnci, ve spolupráci s M. Núñez-Müllerem, advokátem, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

* Jednací jazyk: němčina.

podporované

Španělským královstvím, zastoupeným N. Díaz Abad, jako zmocněnkyní, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

vedlejším účastníkem,

jejímž předmětem je žaloba na částečné zrušení rozhodnutí Komise 1999/395/ES ze dne 28. října 1998 o státní podpoře poskytnuté Španělskem Sniace, SA, se sídlem v Torrelavega, Cantabria (Úř. věst. L 149, s. 40), ve znění rozhodnutí Komise 2001/43/ES ze dne 20. září 2000 (Úř. věst. L 11, s. 46),

SOUD PRVNÍHO STUPNĚ EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (pátý rozšířený senát),

ve složení R. García-Valdecasas, předseda, P. Lindh, J. D. Cooke, H. Legal a M. E. Martins Ribeiro, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: D. Christensen, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 23. října 2003,

vydává tento

Rozsudek

Použitelné vnitrostátní právní předpisy

1 Podle článku 20 královského zákonodárného dekretu č. 1/1994 ze dne 20. června 1994 o schválení kodifikovaného znění obecného zákona o sociálním zabezpečení (BOE č. 154 ze dne 29. června 1994, s. 20658, dále jen „obecný zákon o sociálním zabezpečení"):

„1. Lze povolit placení dlužného pojistného na sociální zabezpečení nebo dlužných poplatků z prodlení v souvislosti s tímto pojistným a jiných dlužných částek určených na sociální zabezpečení na základě splátkového kalendáře nebo rozvržení jejich plateb.

[...]

3. Placení dlužných částek na sociální zabezpečení na základě splátkového kalendáře nebo rozvržení jejich plateb lze povolit způsobem a za podmínek stanovených nařízením. Aby bylo správní rozhodnutí o povolení splátkového kalendáře nebo rozvržení plateb platné, musí stanovit zajištění závazku v souladu s ustanoveními platných právních předpisů zřízením věcných nebo závazkových práv s výjimkou případu, kdy zvláštní skutečnosti odůvodňují poskytnutí výjimky.

4. Povolení placení dlužných částek na sociální zabezpečení na základě splátkového kalendáře nebo rozvržení jejich plateb zakládá ode dne, kdy nastanou účinky povolení splátkového kalendáře nebo rozvržení plateb, do dne zaplacení povinnost platby úroků podle zákonné sazby platné v okamžiku povolení, určené podle ustanovení zákona č. 24/1984 ze dne 29. června 1984 o změně zákonné úrokové sazby."

2 S dlužnými částkami, u nichž byl povolen splátkový kalendář, jsou podle článku 27 obecného zákona o sociálním zabezpečení spojeny poplatky z prodlení.

3 Podmínky placení na základě splátkového kalendáře a rozvržení plateb dlužných částek na sociální zabezpečení jsou upřesněny královským dekretem č. 1637/1995 ze dne 6. října 1995 o schválení obecného nařízení o výběru příjmů systému sociálního zabezpečení (BOE č. 254 ze dne 24. října 1995, s. 30844). Článek 40 odst. 1 tohoto královského dekretu zejména stanoví:

„Placení dlužných částek na sociální zabezpečení na základě splátkového kalendáře nebo rozvržení jejich platby může být povoleno jak během období dobrovolné platby, tak během nuceného výkonu rozhodnutí na návrh dlužníků, jimž brání v uhrazení dlužných částek jejich hospodářská a finanční situace a jiné zvláštní okolnosti, které posoudí hlavní finanční správa sociálního zabezpečení."

4 Povolení splátkového kalendáře u dlužných částek na sociální zabezpečení je rovněž upraveno články 11 až 27 vyhlášky ministra práce a sociálního zabezpečení ze dne 22. února 1996, kterou bylo provedeno obecné nařízení o výběru příjmů systému sociálního zabezpečení (BOE č. 52 ze dne 29. února 1996, s. 7849).

5 Fondo de Garantía Salarial (mzdový záruční fond, dále jen „Fogasa") je nezávislou organizací spravovanou ministerstvem práce a sociálních věcí, která má právní subjektivitu a způsobilost k právním úkonům v rámci plnění svých cílů. Jeho hlavní funkce spočívá podle čl. 33 odst. 1 královského zákonodárného dekretu č. 1/1995 ze dne 24. března 1995 o schválení kodifikovaného znění zákona o postavení zaměstnanců (BOE č. 75 ze dne 29. března 1995, s. 9654, dále jen „zákon o postavení zaměstnanců") ve vyplácení „mezd zaměstnancům, které jim nebyly

vyplaceny z důvodu platební neschopnosti, zastavení plateb, úpadku nebo konkursního či vyrovnacího řízení." Článek 33 odst. 4 ukládá Fogasa vykonávat práva a využít procesní prostředky zaměstnanců, které na něj přejdou subrogací, za účelem dosažení splacení částek předem vyplacených ze strany Fogasa.

6 Náležitosti, které je třeba splnit pro dosažení tohoto splácení, jsou upřesněny v královském dekretu č. 505/85 ze dne 6. března 1985 o organizaci a chodu Fogasa (BOE č. 92 ze dne 17. dubna 1985, s. 10203), který doplňuje zákon o postavení zaměstnanců. Článek 32 tohoto královského dekretu stanoví:

„1. Za účelem usnadnění vymáhání dlužných částek může [Fogasa] uzavírat dohody o splácení, upravující otázky týkající se formy, lhůt a zajištění, přičemž účinek subrogace je spjat s požadavky pokračování podniku a zachování pracovních míst.

Částky, u nichž bylo povoleno splácení na základě splátkového kalendáře, jsou zvýšeny o úroky podle platné zákonné sazby.

2. Uzavření dohody o splácení dluhu na základě splátkového kalendáře je oznámeno soudnímu orgánu, u kterého případně probíhá řízení ve věci výkonu rozhodnutí.

3. Neplnění ujednání způsobuje zrušení dohody; [Fogasa] využije veškeré jí náležející procesní prostředky a může požádat o pokračování v řízeních, která byla přerušena.

[...]"

7 Uzavření dohod o splácení částek předem vyplacených ze strany Fogasa je upraveno vyhláškou ministra práce a sociálních věcí ze dne 20. srpna 1985 (BOE č. 206 ze dne 28. srpna 1985, s. 27071). Tato vyhláška stanovuje objektivní kritéria, kterým musí Fogasa vyhovět, a upřesňuje, že se tato kritéria použijí „v mezích požadovaného manévrovacího prostoru, umožňujícího vzít v úvahu zvláštnosti každého případu". Článek 2 odst. 1 téže vyhlášky upravuje maximální lhůty, během nichž musí dojít ke splacení veškerých splátek dluhu. Její článek 3 stanoví, že je namístě požadovat zajištění „považované za dostatečné". Konečně podle čl. 6 odst. 3 může Fogasa zamítnout jakoukoli žádost o povolení splátkového kalendáře nebo rozvržení plateb.

Skutkový základ sporu

8 Lenzing AG (dále jen „žalobkyně") je rakouská společnost, která vyrábí a uvádí na trh vlákna z celulózy (viskózy, modalu a lyocellu).

9 Sniace, SA (dále jen „Sniace") je španělská společnost, která vyrábí celulózu, papír, vlákna z viskózy, syntetická vlákna a vlákna ze sulfátu sodného. Je usazena v Cantabrii (Španělsko), oblasti, která má od roku 1995 statut podporované oblasti na základě čl. 92 odst. 3 písm. a) Smlouvy o ES [nyní po změně čl. 87 odst. 3 písm. a) ES].

10 V březnu 1993 prohlásily španělské soudy zastavení plateb Sniace, která byla již několik let v hospodářských a finančních obtížích. V říjnu 1996 uzavřeli soukromí věřitelé Sniace dohodu, podle níž přeměnili 40 % svých pohledávek za touto společností na akcie této společnosti; tato dohoda vedla ke zrušení zastavení plateb. Veřejní věřitelé Sniace se rozhodli neúčastnit se této dohody, když využili svého práva zdržet se.

11 Dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995 uzavřela Sniace s Fogasa dohody týkající se splácení nedoplatků mezd a náhrad posledně jmenovanému orgánu, které vyplatil zaměstnancům Sniace. První dohoda stanovila splácení částky 897 652 789 španělských peset (ESP) zvýšené o 465 055 911 ESP úroků vypočítaných podle zákonné úrokové sazby ve výši 10 % pololetními splátkami po dobu osmi let (dále jen „dohoda ze dne 5. listopadu 1993"). Druhá dohoda stanovila splácení částky 229 424 860 ESP zvýšené o 110 035 018 ESP úroků vypočítaných podle zákonné úrokové sazby ve výši 9 % pololetními splátkami po dobu osmi let (dále jen „dohoda ze dne 31. října 1995"). Za účelem zajištění pohledávek Fogasa zřídila Sniace ve prospěch Fogasa dne 10. srpna 1995 zástavní právo ke dvěma ze svých nemovitostí. V červnu 1998 činila částka splacená Sniace v rámci těchto dvou dohod 186 963 594 ESP.

12 Dne 8. března 1996 hlavní finanční správa sociálního zabezpečení (dále jen „HFSSZ") uzavřela se Sniace dohodu o stanovení splátkového kalendáře pro splácení jejího dlužného pojistného na sociální zabezpečení v celkové výši 2 903 381 848 ESP, týkající se období od února 1991 do února 1995 (dále jen „dohoda ze dne 8. března 1996"). Tato dohoda upravila splácení této částky zvýšené o úroky vypočítané podle zákonné úrokové sazby ve výši 9 % v 96 měsíčních splátkách až do března 2004. Tato dohoda byla změněna dohodou ze dne 7. května 1996, která upravila odložení splátek po dobu jednoho roku, splácení v 84 měsíčních splátkách a použití zákonné úrokové sazby ve výši 9 % (dále jen „dohoda ze dne 7. května 1996"). Jelikož tyto dohody nebyly Sniace dodrženy, byly nahrazeny novou dohodou uzavřenou dne 30. září 1997 mezi touto společností a HFSSZ (dále jen „dohoda ze dne 30. září 1997"). Splácení se týkalo částky 3 510 387 323 ESP, odpovídající nedoplatkům pojistného na sociální zabezpečení za období od února 1991 do února 1997, přičemž tato částka byla zvýšena o poplatky z prodlení ve výši 615 056 349 ESP, a ke splacení muselo dojít v průběhu deseti let. Během prvních dvou let byly uhrazeny pouze úroky vypočítané podle roční sazby ve výši 7,5 %, zatímco během následujících let se splátky týkaly jistiny a úroků. K dubnu 1998 Sniace v rámci dohody ze dne 30. září 1997 splatila 216 118 863 ESP.

13 Žalobkyně zaslala dne 4. července 1996 Komisi stížnost ve věci několika státních podpor, které měly být poskytnuty Sniace během několika let počínaje koncem 80. let. Dopisem ze dne 26. listopadu a 9. prosince 1996 předala Komisi doplňující informace. Španělské orgány předložily vyjádření dopisem ze dne 17. února 1997.

14 Dopisem ze dne 10. března 1997 Komise uvědomila žalobkyni o odložení její stížnosti z důvodu, že nebylo dostatečně prokázáno, že Sniace byla příjemcem státních podpor ve smyslu čl. 92 odst. 1 Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 87 odst. 1 ES).

15 Dopisem ze dne 17. dubna 1997 žalobkyně sdělila Komisi dodatečné informace na podporu své stížnosti, mezi nimiž byl plán životaschopnosti Sniace vypracovaný v srpnu 1996 soukromou konzultační společností na žádost ministra průmyslu regionální vlády Cantabria. Žalobkyně měla schůzku s Komisí dne 17. května 1997. Dopisem ze dne 18. června 1997 poskytla Komisi některé informace o evropském trhu vláken z viskózy.

16 Dopisem ze dne 7. listopadu 1997 Komise sdělila španělské vládě svoje rozhodnutí zahájit řízení stanovené v čl. 93 odst. 2 Smlouvy o ES (nyní čl. 88 odst. 2 ES) ohledně některých z údajných podpor, na které poukazovala žalobkyně, mimo jiné ohledně dohod ze dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995 a ohledně „nevymáhání pojistného na sociální zabezpečení od roku 1991", a vyzvala ji k předložení jejích vyjádření. Ostatní členské státy a dotčené strany byly informovány o zahájení tohoto řízení a byly vyzvány k uplatnění svých případných vyjádření zveřejněním tohoto dopisu v *Úředním věstníku Evropských společenství* ze dne 14. února 1998 (Úř. věst. C 49, s. 2). Španělská vláda předložila svá vyjádření dopisem ze dne 19. prosince 1997. Dotčené třetí strany, mezi nimi žalobkyně, která tak učinila dopisem ze dne 27. března 1998, předložily svá vyjádření, ke kterým španělská vláda sdělila své připomínky dopisem ze dne 24. června 1998. Dopisem ze dne 16. dubna 1998 španělská vláda odpověděla na otázky položené Komisí dopisem ze dne 23. února 1997.

17 Dne 28. října 1998 Komise přijala rozhodnutí 1999/395/ES ohledně státní podpory poskytnuté Španělskem Sniace, SA, se sídlem v Torrelavega, Cantabria (Úř. věst. 1999, L 149, s. 40, dále jen „rozhodnutí ze dne 28. října 1998").

18 Výrok tohoto rozhodnutí zní následovně:

„Článek první

Následující státní podpora poskytnutá Španělskem [Sniace] je neslučitelná se společným trhem:

a) dohoda ze dne 8. března 1996 (ve znění dohody ze dne 7. května 1996) uzavřená mezi Sniace a [HFSSZ] o novém splátkovém kalendáři pro splácení dluhu v celkové výši jistiny 2 903 381 848 ESP, v novém znění dohody ze dne 30. září 1997 o novém splátkovém kalendáři pro splácení dluhu v celkové výši jistiny 3 510 387 323 ESP v rozsahu, v němž úroková sazba byla nižší než tržní sazba; a

b) dohody ze dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995 uzavřené mezi Sniace a [Fogasa] týkající se částky 1 362 708 700 ESP, respektive částky 339 459 878 ESP (včetně úroků) v rozsahu, v němž úroková sazba byla nižší než tržní sazba.

Pokud se týká ostatních skutečností, které byly předmětem řízení zahájeného na základě čl. [88 odst. 2 ES], totiž záruky za půjčku v celkové výši jedné miliardy [ESP] poskytnuté na základě zákona 7/93, mechanismu financování výstavby zařízení na

zpracování odpadních vod a částečného zrušení dluhů městskou radou v Torrelavega, tato opatření nepředstavují podporu, takže je možné ukončit řízení. Španělsko musí nicméně sdělit Komisi ve lhůtě dvou měsíců následujících po zveřejnění tohoto rozhodnutí výměry daně z hospodářské činnosti, kterou Sniace dluží za roky 1995 a následující, změněné městskou radou Torrelavega. Pokud se týká nevymáhání příspěvků na ochranu životního prostředí za období 1987–1995, Komise v příhodné době přijme samostatné rozhodnutí.

Článek 2

1. Španělské království přijme veškerá nezbytná opatření k tomu, aby příjemce navrátil podporu uvedenou v článku 1, která mu již byla protiprávně poskytnuta.

2. Navrácení podpory se uskuteční podle postupů vnitrostátního práva. Částky, které budou navráceny, budou navýšeny o úroky za dobu ode dne, kdy byly poskytnuty příjemci, až do jejich skutečného navrácení. Úroky jsou počítány na základě použitelné referenční sazby.

Článek 3

Španělské království uvědomí Komisi ve lhůtě dvou měsíců po doručení tohoto rozhodnutí o opatřeních přijatých pro dosažení souladu s tímto rozhodnutím.

Článek 4

Toto rozhodnutí je určeno Španělskému království."

Rozsudek Tubacex a rozhodnutí ze dne 20. září 2000

19 Návrhem doručeným kanceláři Soudního dvora dne 24. prosince 1998 Španělské království podalo žalobu na zrušení rozhodnutí ze dne 28. října 1998 (věc C-479/98). Řízení v této věci bylo poprvé přerušeno rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 23. února 1999 v souvislosti s očekávaným vyhlášením rozsudku Soudního dvora ve věci C-342/96, Španělsko v. Komise, v jejímž rámci vyvstaly podobné otázky.

20 Předmětem posledně jmenované věci byla žaloba na zrušení rozhodnutí Komise 97/21/ESUO, ES ze dne 30. července 1996 o státní podpoře poskytnuté Compañía Española de Tubos por Extrusión SA, se sídlem v Llodio (Álava) (Úř. věst. L 8, s. 14). Tímto rozhodnutím Komise shledala, že některé dohody o splácení uzavřené mezi Compañía Española de Tubos por Extrusión SA (dále jen „Tubacex"), její pobočkou Acería de Álava a Fogasa a některé dohody o placení pojistného na základě splátkového kalendáře a o rozvržení jeho plateb uzavřené týmiž podniky a HFSSZ obsahovaly prvky protiprávně poskytnuté podpory neslučitelné se společným trhem podle článku 87 ES a rozhodnutí Komise č. 3855/91/ESUO ze dne 27. listopadu 1991, kterým se stanoví pravidla Společenství pro podpory ocelářskému průmyslu (Úř. věst. L 362, s. 57), „jelikož [byla] použita nižší úroková sazba než sazby uplatňované na trhu." Podle Komise totiž použití zákonné úrokové sazby ve výši 9 % v dotčených dohodách neodpovídalo obvyklým podmínkám na trhu, podle nichž byla průměrná úroková sazba uplatňovaná soukromými španělskými bankami u půjček na dobu delší než tři roky podstatně vyšší.

21 Dne 29. dubna 1999 Soudní dvůr vydal svůj rozsudek ve věci C-342/96 (Recueil, s. I-2459, dále jen „rozsudek Tubacex"). Soudní dvůr nejdříve konstatoval, že Fogasa neposkytuje půjčky podnikům v úpadku nebo podnikům nacházejícím se v obtížné situaci, ale vypořádává veškeré legitimní žádosti předložené zaměstnanci vyplácením peněžních prostředků a jejich následným navrácením podniky. Dodal, že Fogasa může uzavírat dohody o splácení, které mu umožňují stanovit splátkový kalendář nebo rozvrhnout platbu dlužných částek a stejně tak může HFSSZ povolit platbu dlužného pojistného na sociální zabezpečení na základě splátkového kalendáře nebo rozvržení plateb tohoto pojistného. Soudní dvůr následně poznamenal, že se stát nechoval jako veřejný investor, jehož zásah musí být srovnáván s chováním soukromého investora, který investuje svůj kapitál s cílem dosahování zisku ve víceméně krátkém časovém období, ale jako „veřejný věřitel, který usiluje podobně jako soukromý věřitel o navrácení jemu dlužných částek a který za tímto účelem uzavírá s dlužníkem dohody, podle kterých je pro nahromaděné dluhy stanoven splátkový kalendář nebo jsou jejich platby rozvrženy za účelem usnadnění jejich splácení" (bod 46). Upřesnil, že dotčené dohody byly uzavřeny z toho důvodu, že Tubacex měl již předem existující právní povinnost přistoupit ke splácení mezd předem vyplacených ze strany Fogasa a k platbě dlužného pojistného na sociální zabezpečení a že tyto dohody tedy nezaložily nové dluhy Tubacex vůči veřejným orgánům (bod 47). Soudní dvůr konečně prohlásil, že „úroky obvykle používané na tento druh pohledávek jsou úroky, které jsou určeny k náhradě škody utrpěné věřitelem z důvodu prodlení při plnění povinnosti dlužníka splnit svůj dluh, tedy úroky z prodlení" a že „[za] předpokladu, že by se sazba úroků z prodlení použitelná na dluhy vůči veřejnému věřiteli lišila od sazby použitelné na dluhy vůči soukromému věřiteli, by bylo třeba uplatnit tuto posledně jmenovanou sazbu v případě, že by byla vyšší než sazba prvně uvedená" (bod 48). S ohledem na tyto skutečnosti Soudní dvůr zrušil rozhodnutí 97/21 „v rozsahu, v němž prohlásilo opatření přijatá Španělským královstvím ve prospěch [Tubacex] za neslučitelná s článkem [87 ES], jelikož úroková sazba 9 % použitá na částky, které dlužila Tubacex Fogasa a HFSSZ, je nižší než sazby uplatňované na trhu".

22 Ve věci C-479/98 Komise oznámila Soudnímu dvoru dopisem ze dne 17. června 1999, že má s přihlédnutím k rozsudku Tubacex v úmyslu částečně zrušit rozhodnutí ze dne 28. října 1998 a znovu zahájit řízení podle čl. 88 odst. 2 ES za účelem předběžného shromáždění vyjádření dotčených třetích stran. Požádala tedy na základě čl. 82a odst. 1 písm. b) jednacího řádu Soudního dvora o přerušení řízení

v této věci až do okamžiku výše uvedeného částečného zrušení. Rozhodnutím ze dne 1. července 1999 předseda Soudního dvora tomuto návrhu vyhověl.

23 V návaznosti na rozsudek Tubacex Komise znovu přezkoumala rozhodnutí ze dne 28. října 1998. Dopisem ze dne 16. února 2000 sdělila španělské vládě své rozhodnutí zahájit řízení podle čl. 88 odst. 2 ES vzhledem ke „znakům podpory [...] pokládaným za neslučitelné se společným trhem uvedeným v čl. 1 rozhodnutí [ze dne 28. října 1998]" a vyzvala ji k předložení jejích vyjádření. Ostatní členské státy a dotčené strany byly informovány o zahájení tohoto řízení a byly vyzvány k uplatnění svých případných vyjádření zveřejněním tohoto dopisu v *Úředním věstníku Evropských společenství* ze dne 15. dubna 2000 (Úř. věst. C 110, s. 33). Španělská vláda předložila svá vyjádření dopisem ze dne 19. dubna 2000.

24 20. září 2000 přijala Komise rozhodnutí 2001/43/ES o změně rozhodnutí ze dne 28. října 1998 (Úř. věst. L 11, s. 46, dále jen „rozhodnutí ze dne 20. září 2000").

25 Bod V „Závěry" rozhodnutí ze dne 20. září 2000 zní následovně:

„(20) Komise musí určit, zda skutečnosti pokládané za neslučitelné se společným trhem v článku 1 rozhodnutí [ze dne 28. října 1998] představují státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 [ES]. Pokud se ukáže, že státní podpora byla v projednávaném případě poskytnuta, bude tedy muset Komise ověřit, zda je tato podpora slučitelná se společným trhem.

(21) Faktické a právní skutečnosti obsažené v rozsudku Tubacex jsou obdobné těm, kterých se dovolávalo Španělsko u Soudního dvora ve věci C-479/98, a těm, které Sniace uvedla u Soudu prvního stupně ve věci T-190/99 proti rozhodnutí [ze dne 28. října 1998]. Komise usuzuje, že argumentace rozvinutá Soudním dvorem v tomto rozsudku se rovněž uplatňuje na dohody uzavřené mezi Sniace a Fogasa a na dohody uzavřené mezi Sniace a [HFSSZ], u kterých bylo v rozhodnutí [ze dne 28. října 1998] shledáno, že obsahují státní podporu.

(22) Zaprvé je třeba zdůraznit, že pro Sniace vyplývala z právních předpisů již dříve existující povinnost splatit mzdy předem vyplacené ze strany Fogasa a uhradit své dlužné pojistné na sociální zabezpečení. Předmětné dohody tedy nevytvořily nový dluh Sniace vůči veřejným orgánům. V dohodách o splácení uzavřených Fogasa a v dohodách o novém splátkovém kalendáři uzavřených [HFSSZ] se tak stát nechoval jako veřejný investor, jehož opatření musí být srovnáváno s chováním soukromého investora, který investuje svůj kapitál s cílem dosahovat zisk, ale jako veřejný věřitel, který podobně jako soukromý věřitel usiluje o navrácení jemu dlužných částek. Následkem toho musí Komise za účelem hodnocení zpochybněných státních podpor srovnávat úroky z prodlení použité na dluhy vůči veřejnému věřiteli s úroky z prodlení použitými na dluhy vůči soukromým věřitelům za podobných okolností.

(23) Je třeba nicméně uvést, že zvláštní situace dlužníků a věřitelů mohou zkomplikovat určení obvyklého chování přijatého soukromými věřiteli, kteří usilují o vymožení částek jim dlužných. Následkem toho musí Komise založit své posouzení na analýze chování soukromých věřitelů případ od případu.

(24) V projednávaném případě v návaznosti na návrh podaný Sniace v roce 1992 španělské soudy prohlásily zastavení plateb podniku v březnu 1993. Veřejní věřitelé

s využitím svého práva zdržet se nepřistoupili na dohodu z října 1996 uzavřenou mezi věřiteli v rámci řízení o zastavení plateb. Jak Komise konstatovala v rozhodnutí o zahájení řízení, veřejní věřitelé tak využitím svého práva zdržet se chránili své pohledávky v celé jejich výši.

(25) Dohody mezi Fogasa a Sniace ani dohody mezi správou sociálního zabezpečení a Sniace neposkytly tomuto podniku příznivější zacházení ve srovnání se zacházením upraveným v dohodě uzavřené mezi soukromými věřiteli.

(26) Podmínky nabídnuté soukromým věřitelům nicméně nebyly tytéž jako podmínky poskytnuté veřejným věřitelům z důvodu postavení, zajištění a práva zdržet se, které mají veřejné orgány. Následkem toho má Komise za to, že tento srovnávací přístup nepředstavuje v projednávaném případě správné použití kritéria ‚soukromého věřitele', jak jej definuje Soudní dvůr, který předpokládá – jak to následně zdůraznil ve svém rozsudku ze dne 29. června 1999 ve věci DMT (C-256/97) – že chování dotčených veřejných věřitelů má být srovnáváno s chováním hypotetického soukromého věřitele, nacházejícího se v co největším možném rozsahu v téže situaci.

(27) Komise konstatuje, že článek 1108 španělského občanského zákoníku stanoví, že zákonná úroková sazba je taková sazba, která se použije na náhradu škody utrpěné věřitelem, jestliže je dlužník v prodlení s placením a nebyla stanovena žádná jiná úroková sazba. Navíc článek 312 španělského obchodního zákona stanoví, že pokud v případě peněžité půjčky neexistuje zvláštní dohoda mezi účastníky, je dlužník povinen splatit zákonnou výši [...] dluhu k okamžiku splacení. Zákonná úroková sazba je tedy nejvyšší sazba, jejíž obdržení může soukromý věřitel očekávat, pokud by pokračoval ve vymáhání dluhu právními prostředky.

(28) Následkem toho by soukromý věřitel nemohl dosáhnout od dlužníka vyšší úrokovou sazbu za nedoplatky, než je zákonná úroková sazba jako vyrovnání toho, že nepokračoval ve vymáhání dluhu právními prostředky.

(29) Konečně je třeba zdůraznit zvláštní situaci Sniace v době uzavření dohod o novém splátkovém kalendáři s Fogasa a [HFSSZ]. Tento podnik se nacházel v obtížné finanční situaci, která jej donutila k zastavení plateb a vážně ohrozila jeho šance na budoucí existenci. Jak Komise uvedla ve svém rozhodnutí [ze dne 28. října 1998] [HFSSZ] tím, že nepřistoupila k exekuci, aby nevyvolala likvidaci podniku, jednala tak, aby co nejvíce zvýšila šance na vymožení dluhu.

(30) Na základě předcházejících úvah Komise připouští, že v projednávaném případě Španělsko usilovalo o to, aby co nejvíce zvýšilo šance na uhrazení souhrnu jemu dlužných částek, aniž by utrpělo finanční ztráty, tím, že stanovilo nový splátkový kalendář pro splácení dluhů Sniace a použilo na ně zákonnou úrokovou sazbu. Španělsko se tedy chovalo tak, jak by se choval hypotetický soukromý věřitel v téže situaci vůči Sniace".

26 S přihlédnutím k těmto úvahám Komise došla ve svém rozhodnutí ze dne 20. září 2000 k závěru, že „dohody o splácení uzavřené mezi Fogasa a Sniace a dohoda o novém splátkovém kalendáři uzavřená mezi správou sociálního zabezpečení a Sniace ne[představovaly] státní podpory" (bod 31 odůvodnění), a že následkem toho „[bylo] namístě změnit její rozhodnutí [ze dne 28. října 1998]" (bod 32 odůvodnění).

27 Výrok rozhodnutí ze dne 20. září 2000 stanoví:

„Článek 1

Rozhodnutí [ze dne 28. října 1998] se mění následovně:

1) Článek 1 odst. 1 se nahrazuje následujícím odstavcem:

‚Následující opatření provedená Španělskem ve prospěch [Sniace] nepředstavují státní podpory:

a) dohoda ze dne 8. března 1996 (ve znění dohody ze dne 7. května 1996) uzavřená mezi Sniace a [HFSSZ] o novém splátkovém kalendáři pro splácení dluhu v celkové výši jistiny 2 903 381 848 [ESP] (neboli 17 449 676,34 eur), ve znění nové dohody ze dne 30. září 1997 o novém splátkovém kalendáři pro splácení dluhů v celkové výši jistiny 3 510 387 323 [ESP] (neboli 21 097 852,72 EUR) a

b) dohody ze dne 5. listopadu 1993 a ze dne 31. října 1995 uzavřené mezi Sniace a [Fogasa] týkající se částek ve výši 1 362 708 700 [ESP] (neboli 8 190 044,23 eur), respektive 339 459 878 [ESP] (neboli 2 040 194,96 eur).'

2) Článek 2 se ruší.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Španělskému království."

28 Rozhodnutí ze dne 28. října 1998 ve znění rozhodnutí ze dne 20. září 2000 bude dále nazýváno „napadené rozhodnutí."

29 Usnesením ze dne 4. prosince 2000 předseda Soudního dvora nařídil výmaz věci C-479/98 z rejstříku Soudního dvora.

Řízení

30 Návrhem doručeným kanceláři Soudu dne 11. února 1999 žalobkyně podala projednávanou žalobu, kterou se domáhá, aby bylo částečně zrušeno rozhodnutí ze dne 28. října 1998.

31 Samostatným podáním doručeným kanceláři Soudu dne 21. května 1999 Komise vznesla námitku nepřípustnosti podle článku 114 jednacího řádu Soudu prvního stupně.

32 Podáním doručeným kanceláři Soudu dne 8. července 1999 Španělské království požádalo, aby mohlo vstoupit do řízení o projednávané věci jako vedlejší účastník na podporu návrhů Komise. Usnesením ze dne 11. října 2001 předseda pátého rozšířeného senátu Soudu tomuto návrhu vyhověl.

33 Usnesením předsedy pátého rozšířeného senátu Soudu ze dne 10. prosince 1999 bylo toto řízení přerušeno až do vynesení rozsudku ve věci C-479/98 v souladu s třetím pododstavcem článku 47 Statutu ES Soudního dvora (nyní třetí pododstavec článku 54 Statutu Soudního dvora), s čl. 77 písm. a) a článkem 78 jednacího řádu Soudu.

34 Dopisem ze dne 24. ledna 2001 kancelář Soudu vyzvala hlavní účastníky řízení k předložení jejich vyjádření k pokračování v tomto řízení s ohledem na rozhodnutí ze dne 20. září 2000 a výše uvedené usnesení předsedy Soudního dvora o výmazu ze dne 4. prosince 2000. Žalobkyně předložila své vyjádření dopisem zapsaným do rejstříku kanceláře Soudu dne 12. února 2001, v němž zejména upravila své žalobní návrhy (viz dále uvedený pod 41). Dopisem zapsaným do rejstříku kanceláře dne 16. února 2001 Komise v podstatě uvedla, že se rozhodnutí ze dne 20. září 2000 předmětu tohoto řízení nedotklo.

35 Dne 11. dubna 2001 žalobkyně předložila své vyjádření k námitce nepřípustnosti.

36 Usnesením ze dne 8. října 2001 Soud (pátý rozšířený senát) rozhodl o spojení rozhodnutí o námitce nepřípustnosti s rozhodnutím ve věci samé.

37 Španělské království dne 14. února 2002 předložilo své vyjádření vedlejšího účastníka, ke kterému hlavní účastníci řízení předložili svá vyjádření.

38 Na základě zprávy soudce zpravodaje Soud (pátý rozšířený senát) rozhodl o zahájení ústní části řízení a v rámci opatření pro organizaci řízení vyzval Komisi k předložení některých dokumentů a Španělské království k odpovědi na písemné otázky a předložení jednoho dokumentu. Komise a Španělské království splnily tyto požadavky ve stanovené lhůtě. Soud rovněž vyzval žalobkyni, aby ústně odpověděla na jednu otázku při jednání.

39 Na jednání dne 23. října 2003 byly vyslechnuty řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky Soudu.

Návrhy účastníků řízení

40 Ve své žalobě žalobkyně navrhuje, aby Soud:

— zrušil článek 1 rozhodnutí ze dne 28. října 1998 v rozsahu, v němž v něm Komise prohlásila, že

„1. nevymáhání pohledávek, poplatků z prodlení a úroků ve prospěch [HFSSZ] a dohody o novém splátkovém kalendáři pro splácení dluhu uzavřené mezi Sniace a [HFSSZ] dne 8. března 1996, dne 7. května 1996 a 30. září 1997 a

2. nevymáhání pohledávek a úroků z prodlení ve prospěch [...] Fogasa a dohody uzavřené mezi Sniace a [...] Fogasa dne 5. listopadu 1993 a dne 31. října 1995,

s výjimkou úrokových sazeb odlišných od sazeb na trhu nepředstavují státní podpory ve smyslu čl. [87 odst. 1 ES]";

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

41 Ve svém dopise ze dne 12. února 2001 (viz výše uvedený bod 34) žalobkyně upravila první bod svého žalobního návrhu následovně:

„zrušil článek 1 [napadeného rozhodnutí] v rozsahu, v němž v něm Komise prohlásila, že:

nevymáhání pohledávek, poplatků z prodlení a úroků dlužných [HFSSZ] a dohody o novém splátkovém kalendáři pro splácení dluhu uzavřené mezi Sniace a tímto orgánem dne 8. března 1996, dne 7. května 1996 a 30. září 1997, a

nevymáhání pohledávek a úroků z prodlení dlužných Fogasa a dohody uzavřené mezi Sniace a Fogasa dne 5. listopadu 1993 a dne 31. října 1995

nepředstavují státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES".

42 Ve svých vyjádřeních k námitce nepřípustnosti žalobkyně navrhuje, aby Soud prohlásil žalobu za přípustnou.

43 Komise navrhuje, aby Soud:

— odmítl žalobu jako nepřípustnou;

— v každém případě zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

44 Španělské království jako vedlejší účastník navrhuje, aby Soud:

— odmítl žalobu jako nepřípustnou;

— podpůrně zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

K přípustnosti

45 Komise a Španělské království namítají nepřípustnost žaloby z důvodu, že žalobkyně jednak neosvědčila právní zájem na podání žaloby a jednak není osobně dotčena napadeným rozhodnutím.

K neexistenci právního zájmu na podání žaloby

Argumenty účastníků řízení

46 Komise uvádí, že v rozhodnutí ze dne 20. září 2000 konstatuje, že dohody o novém splátkovém kalendáři a o splácení jako takové ani úrokové sazby upravené těmito dohodami nepředstavují státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES. Uplatňuje, že toto rozhodnutí se stalo definitivním, jelikož žalobkyně nepodala žalobu na zrušení tohoto rozhodnutí, a že tedy žalobní návrhy, jak jsou formulovány v žalobě, vymezují předmět sporu. Tyto žalobní návrhy se týkají pouze článku 1 rozhodnutí ze dne 28. října 1998, a to pouze v rozsahu, ve kterém neexistence vymáhání HFSSZ a Fogasa „jejich pohledávek, sankcí za prodlení a úroků" u Sniace není považováno za státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES.

47 Komise tvrdí, že žalobkyně nemá právní zájem na podání žaloby. Uvádí, že pokud by Soud měl vyhovět žalobním návrhům na zrušení, tato skutečnost by se „nedotkla definitivního charakteru rozhodnutí [ze dne 20. září 2000] a nezměnila by nic na znění takto změněného rozhodnutí [ze dne 28. října 1998]". Je tomu tak proto, že „i po zrušení článku 1 rozhodnutí [ze dne 28. října 1998] by se za podmínek požadovaných žalobkyní nic nezměnilo na definitivní verzi čl. 1 odst. 1 rozhodnutí [ze dne 28. října 1998] ve znění rozhodnutí [ze dne 20. září 2000], který výslovně stanovil, že sporná opatření nepředstavují státní podpory".

48 Ve své duplice Komise uvádí, že rozhodnutí ze dne 20. září 2000 „není pouhou , opravou' rozhodnutí [ze dne 28. října 1998], tím spíše, že jej nenahrazuje, ale představuje naopak zcela nové posouzení mimo jiné podpor, které již byly shledány slučitelnými se společným trhem v rozhodnutí [ze dne 28. října 1998]". Upřesňuje, že řízení zahájené na základě čl. 88 odst. 2 ES v návaznosti na rozsudek Tubacex (viz výše uvedený bod 23) nepokrývalo pouze otázku úrokových sazeb, ale týkalo se

„veškerých opatření, která vedla k přijetí rozhodnutí [ze dne 28. října 1998], přičemž ale vzalo také v úvahu [tento rozsudek]." Stejně tak v rozhodnutí ze dne 20. září 2000 Komise „výslovně a celkově přezkoumala a zhodnotila tato opatření z pohledu práva podpor, zejména pak dohody uzavřené mezi Fogasa nebo [HFSSZ] a Sniace." Žalobkyně by proto „rovněž" musela podat žalobu na zrušení rozhodnutí ze dne 20. září 2000.

49 Španělské království uvádí, že čl. 1 odst. 1 rozhodnutí ze dne 28. října 1998 „ztratil svůj obsah změnou vyvolanou rozhodnutím [ze dne 20. srpna 2000]" a že se tedy projednávaná žaloba stala bezpředmětnou.

50 Žalobkyně upozorňuje na to, že návrhy na zrušení obsažené v její žalobě se týkají rozhodnutí ze dne 28. října 1998 pouze v rozsahu, v jakém v něm Komise prohlásila, že „nevymáhání pohledávek, poplatků z prodlení a úroků dlužných [HFSSZ] ani dohody o novém splátkovém kalendáři uzavřené mezi Sniace a tímto orgánem a nevymáhání pohledávek a úroků z prodlení dlužných [...] Fogasa ani dohody uzavřené mezi Sniace a Fogasa nepředstavují státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES". Tyto žalobní návrhy se netýkaly prohlášení zahrnutého v článku 1 tohoto rozhodnutí, podle kterého „rozdíl mezi úrokovou sazbou sjednanou v dohodách a vyšší sazbou uplatňovanou na trhu představuje státní podporu."

51 Žalobkyně vysvětluje, že rozhodnutí ze dne 20. září 2000 částečně změnilo rozhodnutí ze dne 28. října 1998 v tom smyslu, že v něm Komise měla za to, že výše uvedený rozdíl mezi úrokovými sazbami již nepředstavuje státní podporu. Rozhodnutí ze dne 20. září 2000 nezměnilo ostatní aspekty rozhodnutí ze dne 28. října 1998 a konkrétněji nezměnilo aspekt kritizovaný v žalobě. Předmět sporu, jak byl formulován v této žalobě, tedy zůstal nezměněn.

52 Žalobkyně dodává, že i kdyby bylo třeba mít za to, že rozhodnutí ze dne 20. září 2000 zrušilo a nahradilo rozhodnutí ze dne 28. října 1998, byla by oprávněna přizpůsobit své žalobní návrhy, jak to učinila ve svém dopise ze dne 12. února 2001 (viz výše uvedené body 34 a 41). V tomto ohledu se dovolává rozsudku Soudního dvora ze dne 3. března 1982, Alpha Steel v. Komise (C-14/81, Recueil, s. 749).

53 Z těchto různých důvodů žalobkyně tvrdí, že osvědčila svůj právní zájem na podání žaloby.

Závěry Soudu

54 Úvodem je třeba připomenout, že změna napadeného rozhodnutí v průběhu řízení představuje novou skutečnost, která umožňuje žalobkyni přizpůsobit své žalobní důvody a návrhy (výše uvedený rozsudek Alpha Steel v. Komise, bod 8; rozsudek Soudu ze dne 3. února 2000, CCRE v. Komise, T-46/98 a T-151/98, Recueil, s. II-167, body 33 až 36, a rozsudek ze dne 28. února 2002, Kvaerner Warnow Werft v. Komise, T-227/99 a T-134/00, Recueil, s. II-1205, bod 22).

55 V rozhodnutí ze dne 28. října 1998 měla Komise zejména za to, že dohoda ze dne 8. března 1996 ve znění dohod ze dne 7. května 1996 a 30. září 1997, uzavřená mezi Sniace a HFSSZ, a dohody ze dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995, uzavřené mezi Sniace a Fogasa, nepředstavovaly státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES vyjma „rozsahu, v němž úroková sazba byla nižší než sazba na trhu." Ve své žalobě žalobkyně trvá na zrušení tohoto aspektu rozhodnutí ze dne 28. října 1998, přičemž uplatňuje zejména, že „státní podpora zahrnuje [...] veškeré stále dlužné pojistné na sociální zabezpečení, k němuž jsou připočteny poplatky z prodlení a úroky podle tržní sazby [a] všechny částky dlužné Fogasa, k nimž jsou připočteny úroky podle tržní sazby". Žalobkyně konkrétněji tvrdí, pokud jde o HFSSZ, že skutečnost, že tento orgán toleruje nesplácení dlužného pojistného na sociální zabezpečení ze strany Sniace nejméně od roku 1991, že v roce 1996 a 1997 HFSSZ nepřistoupila k vymáhání svých pohledávek i přes skutečnost, že Sniace nedodržela dohody ze dne 8. března a 7. května 1996, ale že naopak uzavřela třetí dohodu o novém splátkovém kalendáři, že nevyžadovala poskytnutí skutečných zajištění a že upustila od

požadavku platby poplatků z prodlení a úroků podle tržní sazby, představuje státní podporu. Pokud jde o Fogasa, žalobkyně v podstatě uvádí, že skutečnost, že tento orgán nepřistoupil k vymáhání svých pohledávek vůči Sniace, zatímco tato společnost nedodržela dohody ze dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995, a že neupravil platbu poplatků z prodlení a úroků z prodlení v těchto dohodách, musí být posouzena jako státní podpora.

56 Rozhodnutím ze dne 20. září 2000 Komise změnila rozhodnutí ze dne 28. října 1998, aniž by jej zrušila nebo nahradila. Jedinou provedenou změnou bylo to, že při použití kritéria soukromého věřitele namísto kritéria soukromého investora shledala, že úrokové sazby uplatňované HFSSZ a Fogasa v rámci dohod o novém splátkovém kalendáři a o splácení uzavřených se Sniace již nepředstavují státní podporu. Aspekt rozhodnutí ze dne 28. října 1998 zmíněný v žalobních návrzích směřujících ke zrušení byl tedy dotčen rozhodnutím ze dne 20. září 2000 pouze podružným způsobem. Toto posledně zmíněné rozhodnutí musí být posouzeno jako nová skutečnost, umožňující žalobkyni přizpůsobit své žalobní důvody a návrhy, jak učinila ve svém dopise ze dne 12. února 2001. Bylo by totiž v rozporu s řádným výkonem spravedlnosti a požadavkem na hospodárnost řízení požadovat po žalobkyni, aby u Soudu podala novou žalobu na zrušení směřující proti rozhodnutí ze dne 20. září 2000.

57 Z toho vyplývá, že žalobkyně má zájem na tom, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno.

K otázce, zda je žalobkyně osobně dotčena

Argumenty účastníků řízení

58 Komise připomíná, že podle ustálené judikatury subjekty jiné než adresáti rozhodnutí mohou tvrdit, že jsou osobně dotčeny, pouze tehdy, pokud jsou tímto

rozhodnutím zasaženy z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát rozhodnutí (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise, C-25/62, Recueil, s. 197).

59 Vysvětluje, že v oblasti kontroly státních podpor se rozhodnutí Komise, jímž je ukončeno řízení zahájené na základě čl. 88 odst. 2 ES, dotýká osobně podniků, které podaly stížnosti vedoucí k zahájení tohoto řízení a jejichž vyjádření byla vyslechnuta a předurčila průběh řízení, avšak pouze tehdy, pokud jejich postavení na trhu bylo podstatným způsobem dotčeno opatřením, které je předmětem uvedeného rozhodnutí (rozsudky Soudního dvora ze dne 28. ledna 1986, COFAZ a další v. Komise, C-169/84, Recueil, s. 391, body 24 a 25, a ze dne 23. května 2000, Comité d'entreprise de la Société française de production a další v. Komise, C-106/98 P, Recueil, s. I-3659, bod 40; rozsudek Soudu ze dne 27. dubna 1995, ASPEC a další v. Komise, T-435/93, Recueil, s. II-1281, bod 63, a rozsudek ze dne 15. září 1998, BP Chemicals v. Komise, T-11/95, Recueil, s. II-3235, bod 72). Zdůrazňuje, že ve výše uvedeném rozsudku Comité d'entreprise de la Société française de production a další v. Komise Soudní dvůr prohlásil, že „podnik se nemůže spoléhat pouze na svoje postavení soutěžitele ve vztahu k podniku příjemce, ale musí mimoto prokázat, že se s ohledem na míru jeho případné účasti na řízení a na závažnost zásahu do jeho postavení na trhu nachází v takové faktické situaci, která jej individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát rozhodnutí" (bod 41).

60 V projednávaném případě ale žalobkyně ve své žalobě dostatečně podrobným způsobem neprokázala, že její postavení na trhu bylo podstatným způsobem dotčeno údajnými podporami poskytnutými Sniace, ani neuplatnila faktickou situaci, která by ji individualizovala týmž způsobem jako adresáta rozhodnutí. Spokojila se s uplatněním obecných argumentů a neuvedla nic o účincích údajných podpor na její zvláštní postavení.

61 V každém případě se podle Komise nejeví, že by se údajné podpory podstatným způsobem dotkly postavení žalobkyně.

62 V tomto ohledu Komise především konstatuje, že žalobkyně je „zdaleka" nejvýznamnějším výrobcem vláken z viskózy a že od roku 1991 své výsledky na trhu podstatně zlepšila. Na podporu svých tvrzení uplatňuje následující skutečnosti:

— skupina, do níž žalobkyně náleží, vyrábí ročně přibližně 275 000 tun vláken z celulózy a je jedním ze tří vedoucích světových výrobců na trhu vláken z viskózy;

— žalobkyně a společnosti Säteri a Courtaulds plc dohromady představují přibližně 90 % výroby vláken z viskózy Společenství;

— v letech 1991 až 1997 se podíl žalobkyně na světovém trhu umělých a syntetických vláken z viskózy na předení neustále zvyšoval z 9,2 % na 16,4 %;

— v letech 1991 až 1997 se výroba žalobkyně pravidelně zvyšovala z 152 700 tun ročně na 270 800 tun ročně;

— pokud jde o žalobkyni, „rok 1995 [...] byl charakterizován silnou poptávkou, rok 1996 plným využitím výrobních kapacit, rok 1997 rekordní výrobou a konečně rok 1998 rekordními výsledky";

— žalobkyně oznámila dobré výsledky za první čtvrtletí roku 1999;

— za třetí čtvrtletí roku 1997 žalobkyně oznámila zvýšení svých prodejních cen, „svou vzrůstající nezávislost na tlaku cen na světovém trhu" a nezbytnost dovážet pro uspokojení poptávky;

— konsolidovaný obrat žalobkyně se zvýšil o 7,2 % mezi prvním pololetím roku 2000 a odpovídajícím obdobím roku 2001.

63 Ve své žalobní odpovědi Komise dodala, že z údajů sdělených žalobkyní vyplývá, že žalobkyně uspěla ve zvýšení svých podílů na trhu ve Společenství mezi roky 1995 a 2000, zatímco během téhož období podíly jejích soutěžitelů (s výjimkou Säteri) stále klesaly.

64 Zadruhé Komise uvádí, že problémy, které existují na trhu a které způsobily snížení poptávky, dočasný nadbytek výrobních kapacit a snížení cen nejsou následkem údajných podpor poskytnutých Sniace, ale externích faktorů, například dovozů z Asie, malého počtu případných odbytišť na vývozních trzích v Asii, obchodních překážek vývozu do třetích zemí, se kterými se potýkají evropští výrobci a snížení nákupů zboží z viskózy v Evropě.

65 Zatřetí Komise uvádí, že Sniace vyrábí ročně pouze 25 000 tun vláken z viskózy a že patří mezi malé evropské a světové výrobce. Upřesňuje, že tato společnost se musela potýkat s mnoha hospodářskými obtížemi a sociálními konflikty, což ji donutilo k přerušení výroby během velké části 90. let. Připomíná, že Sniace bylo uloženo zastavení plateb od března 1993 do října 1996.

66 Španělské království dodává, že žalobkyně neuplatňuje žádnou zvláštní okolnost, která by ji individualizovala obdobným způsobem, jímž by byl individualizován adresát napadeného rozhodnutí. Zdůrazňuje, že pouhá skutečnost, že žalobkyně je podnikem v konkurenčním vztahu s příjemcem údajných podpor nestačí k její individualizaci.

67 Žalobkyně tvrdí, že je osobně dotčena napadeným rozhodnutím.

68 Zaprvé připomíná, že podala stížnost vedoucí k zahájení řízení na základě čl. 88 odst. 2 ES a že se aktivně účastnila tohoto řízení.

69 Zadruhé žalobkyně tvrdí, že údajné podpory významným způsobem poškodily její postavení na trhu vláken z viskózy. Uvádí, že na tomto trhu, který je v trvalém propadu již několik let a trpí silným nadbytkem výrobních kapacit, existuje čilá konkurence mezi ní a Sniace. Cenová konkurence je na trhu velká a Sniace bude moci díky údajným podporám prodávat své výrobky o 20 % levněji než její soutěžitelé v Evropské unii. Žalobkyně usuzuje, že údaje, které poskytla ve své žalobě a v přílohách k této žalobě a odkazy, které učinila na vyjádření svých soutěžitelů obsažená v rozhodnutí ze dne 28. října 1998, dostatečně prokazují, že je osobně dotčena napadeným rozhodnutím. Tvrdí, že skutečnosti, kterých se dovolává ve svých písemnostech, prokazují, že „všichni soutěžitelé Sniace jsou vystaveni značné konkurenci v oblasti cen, a musejí tak, ačkoliv je jejich struktura nákladů lepší, přijímat jiná racionalizační opatření, protože je Sniace uměle přidržována při životě" a že „se tato celková přinejmenším nepříznivá situace rovněž dotýká žalobkyně, která optimalizovala svá vybavení a svou strukturu nákladů a má dobré výsledky díky obchodní politice postavené na nových základech i přes obtížné hospodářské prostředí". Připouští, že obtíže na trhu s vlákny z viskózy ovlivňují ceny tohoto výrobku, ale upřesňuje, že „uvnitř rámce vytvořeného externími tržními údaji" údajné podpory samy donutily soutěžitele Sniace snížit jejich ceny a přijmout racionalizační opatření.

70 Žalobkyně má za to, že jí Komise nemůže upírat aktivní legitimaci z důvodu, že má významné postavení na trhu nebo že během dotyčného období zvýšila objem svých prodejů. V rozsudcích uváděných Komisí soudy Společenství nebraly takové faktory nijak v úvahu pro posouzení, zda žalobkyně byly osobně dotčeny napadenými rozhodnutími. Ve svém rozsudku ze dne 5. listopadu 1997, Ducros v. Komise (T-149/95, Recueil, s. II-2031), měl Soud za to, že postavení dotčeného podniku na trhu bylo dotčeno rozhodnutím Komise, kterým bylo schváleno poskytnutí podpory, protože existoval konkurenční vztah mezi tímto podnikem a příjemcem podpory. Žalobkyně dodává, že jí dosažené pozitivní výsledky by byly ještě lepší, kdyby Sniace nemohla provádět „politiku agresivních cen [...], která byla umožněna podporami". Konečně uplatňuje, že údajné podpory umožnily této společnosti uměle se udržet na trhu, zatímco její zánik by pro její soutěžitele znamenal snížení přebytečných kapacit a zlepšení obchodní situace.

71 Žalobkyně uvádí, že „určení okruhu podniků, které mají aktivní legitimaci, musí být učiněno v závislosti na účelu ustanovení týkajících se podpor." Podle toho usuzuje, že kritéria, ke kterým přihlíží Komise a soudy Společenství pro prokázání případné existence „podstatného zásahu nebo narušení hospodářské soutěže" ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, mohou být rovněž použita při určení, zda má podnik aktivní legitimaci. Upozorňuje na to, že podle stanoviska Komise je hospodářská soutěž ve smyslu tohoto ustanovení vždy dotčena, pokud jsou podpory jako v projednávaném případě poskytnuty v rámci „zvláště problematického odvětví" a podpory podnikům nacházejícím se v obtížné situaci směřují samotnou svou povahou k narušení hospodářské soutěže. Dovolává se rovněž judikatury, podle které „relativně malý význam podpory nebo relativně malá velikost podniku příjemce nevylučují *a priori* možnost, že je narušen obchod mezi členskými státy" (výše uvedený rozsudek ASPEC a další v. Komise, bod 64, a výše uvedený rozsudek BP Chemicals v. Komise, bod 72). Konečně žalobkyně vysvětluje, že údajné podpory poskytnuté Sniace byly provozními podporami a že tyto podpory způsobují prakticky vždy podstatné narušení hospodářské soutěže.

72 Zatřetí žalobkyně uvádí, že tvrzení Komise ohledně postavení Sniace na trhu vláken z viskózy jsou v přímém rozporu s některými zjištěními obsaženými v rozhodnutí ze dne 28. října 1998. Zejména uvádí, že podíl Sniace na trhu ve Společenství je mezi 10,3 a 13 % a že tato společnost měla ve Španělsku v roce 2000 podíl na trhu 35,5 %. Dodává, že domovská webová stránka Sniace uvádí, že je jedním z nejvýznamnějších výrobců vláken z viskózy v Evropě.

Závěry Soudu

73 Podle ustálené judikatury subjekty jiné než adresáti rozhodnutí mohou tvrdit, že jsou osobně dotčeny, pouze tehdy, pokud jsou tímto rozhodnutím „zasaženy z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát rozhodnutí" (výše uvedený rozsudek Plaumann v. Komise, Recueil, s. 197, 223, a výše uvedený rozsudek Comité d'entreprise de la Société française de production a další v. Komise, bod 39).

74 Pokud jde konkrétněji o oblast státních podpor, jako osobně dotčené rozhodnutím Komise, jímž je ukončeno řízení zahájené na základě čl. 88 odst. 2 ES v souvislosti s individuální podporou byly kromě podniku-příjemce posouzeny i konkurenční podniky tohoto posledně jmenovaného podniku, které hrály aktivní roli v rámci tohoto řízení, pokud jejich postavení na trhu bylo podstatným způsobem dotčeno opatřením, které je předmětem napadeného rozhodnutí (výše uvedený rozsudek COFAZ a další v. Komise, bod 25).

75 Podnik se tedy nemůže spoléhat výlučně na své postavení soutěžitele ve vztahu k podniku-příjemci, ale musí mimoto prokázat, že se s ohledem na míru své případné účasti na řízení a na závažnost zásahu do jeho postavení na trhu nachází v takové faktické situaci, která jej individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát rozhodnutí (výše uvedený rozsudek Comité d'entreprise de la Société française de production a další v. Komise, bod 41).

76 V projednávaném případě je nepochybné, že žalobkyně a Sniace jsou přítomny na trhu s vlákny z viskózy. Na několika místech rozhodnutí ze dne 28. října 1998 krom toho Komise posoudila žalobkyni výslovně jako soutěžitele Sniace. Je tedy třeba přezkoumat, v jakém rozsahu mohou účast žalobkyně na řízení a dotčení jejího postavení na trhu žalobkyni individualizovat v souladu s článkem 230 ES.

77 Zaprvé, pokud jde o účast na řízení, je namístě konstatovat, že podnět k zahájení řízení dala podrobná stížnost ze dne 4. července 1996 podaná žalobkyní a doplněná jejími dopisy ze dne 26. listopadu a 9. prosince 1996. Je pravdou, že Komise nejdříve měla za to, že nebylo dostatečně prokázáno, že Sniace byla příjemcem státních podpor, a oznámila tedy svůj úmysl stížnost odložit. Nicméně právě s přihlédnutím k doplňujícím a zevrubným informacím poskytnutým žalobkyní dopisy ze dne 17. dubna a 18. června 1997 a při schůzce ze dne 17. května 1997 se Komise rozhodla přehodnotit své stanovisko a zahájit řízení na základě čl. 88 odst. 2 ES.

78 Je třeba rovněž konstatovat, že toto rozhodnutí o zahájení řízení se zakládá hlavně na argumentech a důkazech uváděných žalobkyní. Žalobkyně mimoto předložila podrobné vyjádření dopisem ze dne 27. března 1998 v návaznosti na zveřejnění tohoto rozhodnutí.

79 Je tedy prokázáno, že žalobkyně podala stížnost, která vedla k zahájení řízení, a že se tohoto řízení aktivně účastnila.

80 Zadruhé, pokud jde o význam zásahu do postavení žalobkyně na trhu, je třeba úvodem připomenout, že, jak vyplývá z bodu 28 výše uvedeného rozsudku COFAZ a další v. Komise, nepřísluší soudům Společenství vyjadřovat se ve fázi přezkumu přípustnosti s definitivní platností ke konkurenčním vztahům mezi žalobkyní a podniky, které jsou příjemci podpor. V této souvislosti přísluší žalobkyni pouze uvést relevantním způsobem důvody, pro něž může rozhodnutí Komise poškodit její legitimní zájmy tím, že se podstatným způsobem dotkne jejího postavení na předmětném trhu.

81 V projednávaném případě je namístě konstatovat, že ve své žalobě žalobkyně zdůraznila skutečnost, že údajné podpory poškodily její konkurenční postavení na trhu s vlákny z viskózy v rozsahu, v němž umožnily Sniace uměle se udržet v činnosti, zatímco se tento trh vyznačuje omezeným počtem výrobců, čilou hospodářskou soutěží a značnou nadměrnou kapacitou.

82 Pro prokázání existence takové nadměrné kapacity žalobkyně výslovně odkázala na určité stránky z vyjádření, které předložila dne 27. března 1998 v návaznosti na zahájení řízení podle čl. 88 odst. 2 ES a které jsou přiloženy k její žalobě. Tyto stránky obsahují údaje ohledně spotřeby, výroby a výrobních kapacit vláken z viskózy ve Společenství v letech 1992 až 1997, přičemž tyto údaje pocházejí od Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques (Mezinárodní výbor pro umělé hedvábí a syntetická vlákna) (CIRFS).

83 Při jednání žalobkyně mimoto odkázala na některé informace obsažené v její stížnosti ze dne 4. července 1996, rovněž připojené k její žalobě. V této stížnosti uvedla údaje o trhu vláken z viskózy, označila výrobce viskózy tehdy přítomné na

trhu s uvedením odhadu jejich příslušných výrobních kapacit a upřesnila množství prodaných vláken z viskózy Sniace během let 1991 až 1995, přičemž zejména rozlišila množství prodaná ve Španělsku a množství vyvezená do Itálie.

84 Komise nepředložila žádnou skutečnost, která by mohla zpochybnit správnost informací poskytnutých žalobkyní. Naopak uznává jak ve své námitce nepřípustnosti, tak v rozhodnutí ze dne 28. října 1998, že trh vláken z viskózy trpí nadměrnou kapacitou. Tak v bodě 74 odůvodnění tohoto rozhodnutí výslovně konstatuje, že „Sniace působí v odvětví, které prochází poklesem, což vedlo některé z jejích soutěžitelů ke snížení jejich kapacit", že „výroba těchto vláken v EHP poklesla z 760 000 tun v roce 1992 na 684 000 tun v roce 1997 (to je snížení o 10 %) a spotřeba se během téhož období snížila o 11 %" a že „průměrná míra využití kapacit v průběhu tohoto období činila přibližně 84 %, což je málo pro odvětví s tak vysokou kapitálovou intenzitou".

85 Navíc musí být zdůrazněno, že Komise uznala jak ve svém rozhodnutí ze dne 28. října 1998 (bod 80 odůvodnění), tak v rozhodnutí ze dne 20. září 2000 (bod 29 odůvodnění), že podstatné finanční obtíže, s nimiž se potýkala Sniace, vážně ohrozily její šance na budoucí existenci, a pokud by HFSSZ přistoupila k nucenému výkonu svých pohledávek, mohlo by toto způsobit ukončení činnosti této společnosti. S přihlédnutím k velmi omezenému počtu výrobců na trhu a nadbytku výrobních kapacit, které existují na tomto trhu, by zánik Sniace mohl mít citelné účinky na konkurenční postavení zbývajících výrobců tím, že by se snížily jejich přebytečné kapacity a zlepšila by se jejich obchodní situace. Sniace sice nepatřila mezi nejvýznamnější výrobce vláken z viskózy ve Společenství, ale postavení, které zaujímala na trhu, nebylo zdaleka zanedbatelné. Tak musí být zejména připomenuto, že Komise konstatovala v bodě 9 odůvodnění rozhodnutí ze dne 28. října 1998, že se výrobní kapacita vláken z viskózy Sniace „[pohybovala ve výši kolem] 32 000 tun (přibližně 9 % z celkové kapacity na úrovni Společenství)".

86 Je třeba konstatovat, že tyto skutečnosti prokazují, že postavení žalobkyně na trhu je podstatným způsobem dotčeno napadeným rozhodnutím.

87 Žalobkyně krom toho zdůraznila skutečnost, že údajné podpory umožnily Sniace prodávat své výrobky ve Společenství za ceny nižší přibližně o 20 % v porovnání s průměrnými cenami jejích soutěžitelů. Na podporu tohoto tvrzení žalobkyně odkázala na prohlášení společností Courtauld plc a Säteri uvedená v bodech 15 a 17 odůvodnění rozhodnutí ze dne 28. října 1998. Ve své replice žalobkyně doplnila toto tvrzení o výslovný odkaz na svůj dopis ze dne 18. června 1997, připojený ke své žalobě, ve kterém poskytla Komisi doplňující informace o evropském trhu vláken z viskózy. V tomto dopise jsou uvedeny tabulky uvádějící zejména množství vláken z viskózy a modalu dodané Sniace a žalobkyní do Španělska a Sniace a rakouskými výrobci do Francie a Itálie v letech 1989 až 1996. Uvedený dopis obsahuje rovněž údaje o dovozních cenách uplatňovaných ve Francii a v Itálii Sniace a jinými výrobci v letech 1989 až 1996. Žalobkyně přiložila mimoto ke své replice tabulky, ve kterých jsou uvedeny tytéž údaje pro období od roku 1997 až do poloviny roku 2001. Z těchto různých údajů vyplývá, že ve většině případů a s výjimkou výrobců ze zemí východní Evropy byly ceny Sniace nižší než ceny ostatních evropských výrobců.

88 Komise nezpochybňuje to, že Sniace prodávala své výrobky za ceny nižší než ceny jejích evropských soutěžitelů. Uvádí pouze, že obecný pokles cen o více než 30 %, ke kterému na trhu došlo mezi roky 1990 a 1996, není následkem poskytnutí údajných podpor Sniace, ale externích faktorů jako dovozů z Asie. Je namístě mimoto konstatovat, že v článku publikovaném ve specializované publikaci *European Chemical News*, kterou Komise připojila jako přílohu ke své námitce nepřípustnosti, je uvedeno, že „pozorovatelé trhu tvrdí, že Sniace nadále vykonává negativní vliv na ceny, který překračuje její nízkou kapacitu z hlediska postavení na trhu".

89 Tak nemůže být vyloučeno, že údajné podpory, z nichž jsou některé považovány samotnou Komisí za „značná zvýhodnění" (bod 80 odůvodnění rozhodnutí ze dne 28. října 1998), umožnily Sniace prodávat své výrobky za ceny nižší než ceny jejích soutěžitelů, mezi nimi žalobkyně.

90 Konečně argument, který Komise vyvozuje ze skutečnosti, že v průběhu dotčených let měla žalobkyně dobré výsledky a zvýšila svoji výrobu, postrádá jakoukoli relevanci. Podstatné dotčení postavení dotčené osoby na trhu se totiž nemusí nezbytně projevovat snížením její ziskovosti, snížením jejího podílu na trhu nebo vykázáním ztrát z podnikání. V této souvislosti se nabízí otázka, zda by se zúčastněná osoba nacházela ve výhodnějším postavení, kdyby rozhodnutí, jehož zrušení navrhuje, neexistovalo. Jak správně zdůrazňuje žalobkyně, může tato situace platně pokrýt případ, kdy na straně žalobkyně vznikne ušlý zisk z důvodu poskytnutí zvýhodnění jednomu z jejích soutěžitelů veřejnými orgány.

91 Z výše uvedených úvah vyplývá, že žalobkyně uvedla relevantním způsobem důvody, pro které napadené rozhodnutí bylo způsobilé poškodit její oprávněné zájmy tím, že se podstatným způsobem dotklo jejího postavení na trhu. Musí být tedy učiněn závěr o tom, že žalobkyně je osobně dotčena napadeným rozhodnutím.

92 Z toho vyplývá, že žaloba musí být prohlášena za přípustnou.

K věci samé

93 Žalobkyně se dovolává dvou žalobních důvodů na podporu své žaloby. První žalobní důvod vychází z porušení čl. 87 odst. 1 ES a druhý žalobní důvod z porušení povinnosti uvést odůvodnění.

Argumenty účastníků řízení

94 V rámci prvního žalobního důvodu žalobkyně úvodem tvrdí, že v rozsudku Tubacex se Soudní dvůr vyjádřil pouze k otázce, zda některé podmínky dohod o novém splátkovém kalendáři a o splácení dluhů uzavřené s HFSSZ a Fogasa, konkrétněji úrokové sazby v nich stanovené, obsahovaly prvky státních podpor. Soudní dvůr nikterak nerozhodl o těchto dohodách jako takových ani nepřezkoumal právní otázky, které vyvstaly v rámci projednávané věci. Žalobkyně uvádí s poukazem na znění bodu 46 rozsudku Tubacex, že ačkoli je pravda, že Soudní dvůr založil svoje posouzení na předpokladu Komise, podle kterého nevymáhání pohledávek oběma výše uvedenými orgány nemělo charakter státní podpory, nepřijal nicméně tento předpoklad za vlastní. Podle žalobkyně totiž Soudní dvůr nemohl zpochybnit tento předpoklad, protože nebyl zpochybněn Španělským královstvím a nepoškodil Španělské království.

95 Žalobkyně z toho činí závěr, že z rozsudku Tubacex nemůže být vyvozeno, že Soudní dvůr má v zásadě za to, že dohody o splácení a o novém splátkovém kalendáři uzavírané mezi HFSSZ a Fogasa na jedné straně a podniky, které se nacházejí v obtížné situaci na straně druhé, nepředstavují samy o sobě státní podpory. Tato otázka musí být zkoumána v každém jednotlivém případě s ohledem na okolnosti projednávaného případu a na základě kritéria soukromého věřitele.

96 Žalobkyně dále uvádí, že HFSSZ a Fogasa mají diskreční pravomoc rozhodnout, zda povolí, nebo nepovolí odložení plateb, a případně určit jeho podmínky. Podmínka specifičnosti, která představuje jednu z charakteristik pojmu státní podpory, je tedy v projednávaném případě splněna.

97 Žalobkyně krom toho uplatňuje, že Komise v projednávaném případě nesprávně použila kritérium soukromého věřitele.

98 Zaprvé tvrdí, že Komise zakládá svou argumentaci na chybném předpokladu, podle kterého „vymáhání pohledávky v okamžiku její splatnosti vyžaduje zvláštní odůvodnění". V tomto ohledu vysvětluje, že v případě solventního dlužníka soukromý věřitel přistupuje k vymáhání svých pohledávek v okamžiku, kdy se stanou splatnými. Stejně tak obecně v případě, kdy má dlužník hospodářské obtíže, mu soukromý věřitel nebude ochoten povolit odložení platby, ale uplatní přímo svá práva, a to v případě potřeby realizací zajištění, kterými disponuje. Soukromý věřitel nepřistoupí k vymáhání svých splatných pohledávek pouze v případě, že to představuje nejrozumnější rozhodnutí z hospodářského hlediska, například pokud mu to umožní v porovnání s ostatními možnými alternativami vymoci převážnou část svých pohledávek nebo zabránit ještě větším ztrátám.

99 Zadruhé žalobkyně uvádí, že chování HFSSZ a Fogasa nebylo v projednávaném případě v souladu s chováním, které bylo možno očekávat od hypotetického soukromého věřitele nacházejícího se v téže situaci jako ony.

100 Na podporu tohoto tvrzení zaprvé uplatňuje, že řízení o zastavení plateb nebránilo těmto orgánům vymáhat své pohledávky. Vysvětluje, že „soudní ochrana dlužníka v rámci [tohoto řízení] je omezena na pohledávky, které vznikly před zahájením [tohoto] řízení". Pohledávky HFSSZ a Fogasa vzniklé po zahájení řízení o zastavení plateb tedy mohly být vymáhány v jakémkoli okamžiku. Pokud jde o pohledávky vzniklé v roce 1991 a v roce 1992, mohly být vymáhány v tomto období. V každém případě mohly být předmětem exekuce počínaje říjnem 1996.

101 Zadruhé žalobkyně uplatňuje, že soukromý věřitel, který má jako HFSSZ a Fogasa přednostní práva a zajištění, by neposkytl platební úlevy dlužníkovi s finančními obtížemi, ale přistoupil by k exekuci svých pohledávek. Zpochybňuje opodstatněnost argumentu, který Komise vyvozuje ze skutečnosti, že v projednávaném případě žádný soukromý věřitel Sniace nepřistoupil k takové exekuci, a to včetně španělské banky Banesto, třebaže její pohledávka byla zajištěna zástavním právem

k nemovitostem. Tvrdí, že postavení všech těchto věřitelů s výjimkou Banesto bylo horší než postavení HFSSZ a Fogasa. Dodává, že v napadeném rozhodnutí ani ve svých písemnostech Komise neuvádí údaje umožňující určit, zda se tito věřitelé nacházeli v situaci srovnatelné se situací těchto orgánů. Zejména nebylo poskytnuto žádné upřesnění o „vyhlídkách na vymožení pohledávek, kterých se soukromí věřitelé vzdali", o důležitosti jejich pohledávek a o poskytnutých zajištěních, kterými disponovali. Podle žalobkyně mohou být učiněny závěry z konkrétního chování Banesto pouze v případě, že „by se někteří nebo dokonce většina soukromých věřitelů, jejichž situace je srovnatelná se situací Fogasa, chovali jako Banesto". Konečně uvádí, že nemůže být vyloučeno, že někteří ze soukromých věřitelů Sniace byli rovněž akcionáři Sniace.

102 Žalobkyně rovněž uplatňuje, že nemůže být tvrzeno, že uzavření dotyčných dohod o novém splátkovém kalendáři a o splácení mělo za cíl zachovat pohledávky HFSSZ a Fogasa. Podle ní by soukromý věřitel „ihned usiloval o uspokojení z majetku dlužníka, aby vymohl alespoň část svých pohledávek". Opakuje, že pro takového věřitele „odložení plateb a přistoupení na nový splátkový kalendář jsou odůvodnitelné pouze v případě, že mu to v porovnání s jinými řešeními dává záruku vymožení největší možné části jeho pohledávek" a že „povolí odložení pouze v případě, že může počítat se zlepšením hospodářské situace svého dlužníka". Takové zlepšení ale nebylo představitelné v projednávaném případě, a to z následujících důvodů:

— obrat Sniace se v letech 1995 a 1996 prudce snížil;

— nebylo připraveno žádné restrukturalizační opatření, které by mohlo zajistit ziskovost a životaschopnost podniku a plán životaschopnosti vypracovaný v srpnu 1996 nebyl považován španělskou vládou za oficiální plán restrukturalizace;

— v roce 1996 trpěl trh s vlákny z viskózy značnou nadměrnou kapacitou;

— bylo předpokládáno nové snížení poptávky po vláknech z viskózy ve Společenství pro následující roky.

103 Žalobkyně krom toho zpochybňuje relevanci argumentu Komise vycházejícího z toho, že pohledávky HFSSZ a Fogasa jsou přednostní. Uplatňuje, že pokud by byl na Sniace prohlášen konkurs, nebyly by pohledávky těchto dvou orgánů „vymahatelné neomezeným způsobem" vzhledem k tomu, že by pohledávky zajištěné věcnými právy k nemovitostem měly přednost. Zejména uvádí, že Fogasa měl „absolutní přednost ve vztahu k ostatním věřitelům pouze, pokud jde o 30 posledních dnů předcházejících okamžiku uplatnění pohledávky". Pokud jde o předchozí období, měli věřitelé, jejichž pohledávky byly zajištěny věcnými právy k nemovitostem, před tímto orgánem přednost.

104 Zatřetí žalobkyně uvádí, že by soukromý věřitel nikdy neupustil od přistoupení k vymáhání svých pohledávek vůči dlužníkovi ve finančních obtížích s tím, že by zároveň přijal, aby dlužník vůči němu nahromadil nové dluhy.

105 Tak pokud jde o Fogasa, konstatuje, že poté, co byla uzavřena dohoda ze dne 5. listopadu 1993, která se týkala pouze dluhů vzniklých před tímto datem, tento orgán pokračoval v měsíční výplatě mezd zaměstnancům Sniace. Podle ní skutečnost, že Fogasa měl právní povinnost pokračovat v platbě těchto mezd každý měsíc neodůvodňuje to, že mohl upustit od vymáhání pohledávek, které se staly splatnými, v případě potřeby pomocí exekuce, a tolerovat tak hromadění dluhů.

106 Podle žalobkyně HFSSZ rovněž tolerovala hromadění dluhů Sniace. V této souvislosti uvádí, že dluhy Sniace vůči HFSSZ se zvýšily z 746 milionů ESP v roce 1991 na 3,2 miliardy v roce 1995 a že tento orgán až do roku 1996 nepřijal žádné opatření k vymožení svých pohledávek. Konstatuje, že v roce 1995 byly nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení Sniace podstatně vyšší než jeho vlastní kapitál, který činil 1,73 miliard ESP. Kritizuje skutečnost, že HFSSZ nepřistoupila k prodeji majetku, který u Sniace obstavila, přičemž upřesňuje, že provedené obstavení majetku představovala k datu 31. prosince 1993 celkovou částku 1,034 miliard ESP a výše pojistného na sociální zabezpečení, které dlužil tento podnik, činila již přibližně 2,4 miliardy.

107 Začtvrté žalobkyně tvrdí, že by soukromý věřitel nikdy neposkytl nové platební úlevy dlužníkovi, který nedodržel své předcházející závazky splácení. Konstatuje, že i přes skutečnost, že Sniace nesplnila dohody ze dne 8. března a 7. května 1996, HFSSZ přijala uzavření dohody ze dne 30. září 1997. Pokud jde o Fogasa, uvádí, že tento uzavřel dohodu ze dne 31. října 1995, přestože Sniace splnila dohodu ze dne 5. listopadu 1993 pouze neúplným způsobem. V červnu 1998 tento podnik krom toho splatil pouze třetinu částek dlužných podle těchto dvou dohod. Obecněji k datu přijetí napadeného rozhodnutí tyto dva orgány vymohly pouze velmi malou část svých pohledávek vůči Sniace.

108 Zapáté žalobkyně uplatňuje, že by soukromý věřitel vyžadoval dostatečná zajištění a záruky předtím, než by přistoupil na poskytnutí platebních úlev dlužníkovi, který se nachází v obtížné finanční situaci.

109 Konstatuje, že na rozdíl od některých finančních orgánů, které byly věřiteli Sniace a které obdržely zajištění formou zástavního práva k nemovitostem zajišťujícího veškeré jejich pohledávky, HFSSZ nepožadovala od Sniace během let 1991 až 1996 zajištění jako protihodnotu toho, že nebude vymáhat své pohledávky. Konkrétněji kritizuje skutečnost, že tento orgán nepožadoval zajištění věcnými právy při uzavření

dohody ze dne 30. září 1997. Sniace se spokojila s tím, že v roce 1996 navrhla HFSSZ a Fogasa „společné zástavní právo k nemovitostem", které ale nebylo nikdy zřízeno, a to i když skutečná hodnota provozního kapitálu této společnosti činila 25 miliard ESP k datu 31. prosince 1996. Má za to, že skutečnost, že HFSSZ nabyla v srpnu 1998 zástavní právo k souboru strojů Sniace, přičemž k této okolnosti došlo až dlouho po uzavření dohod ze dne 8. března a 7. května 1996 a 30. září 1997, je naprosto irelevantní. Dodává, že Komise nemůže tvrdit, že si HFSSZ byla „relativně jistá" vymožením svých pohledávek v případě platební neschopnosti Sniace, usuzujíc tak ze skutečnosti, že nezatížený majetek tohoto podniku představoval přibližně 20 miliard ESP. Uvádí, že tento orgán podstoupil riziko spočívající v tom, že Sniace poskytne zajištění svým majetkem ve prospěch třetích osob, aby získala kapitál, a připomíná, že věřitelé, jejichž pohledávky jsou zajištěny zástavním právem k nemovitostem mají přednost před všemi ostatními věřiteli, jejichž pohledávky nejsou zajištěny věcnými právy, včetně přednostních věřitelů.

110 Pokud jde o zástavní právo k nemovitostem poskytnuté ve prospěch Fogasa, žalobkyně konstatuje, že v bodě 89 odůvodnění rozhodnutí ze dne 28. října 1998 Komise uvádí, že „i přes opakované žádosti španělská vláda neposkytla žádné upřesnění k povaze [tohoto zástavního práva k nemovitostem]".

111 Zašesté žalobkyně tvrdí, že by soukromý věřitel upustil od přistoupení k vymáhání svých pohledávek pouze v případě, že by mu to přineslo nějakou finanční výhodu. Má za to, že úroky a poplatky z prodlení, které Sniace musela uhradit HFSSZ a Fogasa, nepředstavovaly pro tyto orgány výhodu, protože jejich platba byla nejistá stejně jako platba dlužných částek jistiny.

112 Úvodem Komise tvrdí s poukazem na body 45 až 47 rozsudku Tubacex, že Soudní dvůr došel v tomto rozsudku k závěru, že „ani částky předem vyplacené ze strany Fogasa zaměstnancům podniku v obtížné situaci, ani dohody určené k tomu, aby umožnily podniku splácet tyto částky předem vyplacené ze strany Fogasa nemají samy o sobě charakter státní podpory". V této věci „je tedy kontrola z hlediska práva

podpor omezena na přezkum některých podmínek obsažených v těchto dohodách o splácení". Podle Komise jsou tytéž závěry platné pro odložení plateb dlužného pojistného na sociální zabezpečení povolené HFSSZ a pro dohody o novém splátkovém kalendáři uzavřené HFSSZ. Opatření každého z těchto orgánů totiž jednak nesmí být srovnáváno s chováním soukromého investora, ale s chováním soukromého věřitele, a jednak tyto různé dohody neumožňují dotčenému podniku využívat nové veřejné zdroje. Ve své duplice Komise tvrdí, že se Soudní dvůr v rozsudku Tubacex nevyjádřil pouze k otázce úrokových sazeb, ale obecnějším způsobem posoudil dohody uzavřené mezi Fogasa a HFSSZ na jedné straně a španělskými podniky nacházejícími se v obtížné situaci na straně druhé s ohledem na pravidla v oblasti státních podpor. Konečně zdůrazňuje, že přijala rozhodnutí ze dne 20. září 2000 zejména k provedení tohoto rozsudku.

113 Komise dále konstatuje, že HFSSZ a Fogasa jednaly na základě právních pravidel na ně použitelných a že podléhaly „omezením a požadavkům vymezujícím jejich posuzovací pravomoc". Ve své duplice uvádí, že „sporná opatření Fogasa a [HFSSZ] nezvýhodňují selektivním způsobem některé konkrétní podniky, jak to předpokládá čl. 87 odst. 1 ES". Španělské království uplatňuje, že HFSSZ jednala v souladu s platnými vnitrostátními právními předpisy, když povolila Sniace nový splátkový kalendář pro splácení jí dlužného pojistného na sociální zabezpečení. Upřesňuje, že se tyto právní předpisy použijí obecně na jakýkoli podnik nacházející se v jedné z posuzovaných situací, takže je rozhodnutí tohoto orgánu o novém splátkovém kalendáři pro splácení dluhů Sniace „opatřením obecného charakteru, a nikoli rozhodnutím přijatým příslušnými orgány svévolným způsobem".

114 Komise, podporovaná Španělským královstvím, krom toho zpochybňuje to, že v projednávaném případě nesprávně použila kritérium soukromého věřitele.

115 Zaprvé Komise a Španělské království tvrdí, že žalobkyně zakládá svou žalobu na nesprávném předpokladu, podle kterého HFSSZ a Fogasa upustily od přistoupení k vymáhání svých pohledávek nebo Sniace dluhy prominuly. Komise uvádí, že skutečnost, že tyto orgány uzavřely dohody o novém splátkovém kalendáři

a o splácení se Sniace naopak prokazuje, že usilovaly o to, aby Sniace splatila své dluhy. Dovolává se rovněž skutečnosti, že se tyto orgány neúčastnily dohody z října 1996.

116 Zadruhé Komise uvádí, že HFSSZ a Fogasa se v projednávaném případě chovaly jako soukromý věřitel.

117 Zaprvé vysvětluje, že po dobu řízení o zastavení plateb bylo pro HFSSZ nemožné dosáhnout toho, aby Sniace splatila své dlužné pojistné na sociální zabezpečení týkající se účetního období 1991 a 1992. Krom toho nic neumožňuje domnívat se, že před zahájením tohoto řízení HFSSZ neusilovala o dosažení splacení dlužných částek. Pokud jde o pohledávky týkající se pojistného na sociální zabezpečení za období, po něž trvalo řízení o zastavení plateb, Komise uznává, že mohly být uhrazeny během tohoto období, ale má za to, že exekuce nebyla nezbytná vzhledem k tomu, že měl tento orgán dostatečné zajištění. Dodává, že Sniace přerušila svou činnost během podstatné části let 1993 a 1996 a na začátku roku 1997, a neměla tedy žádný příjem, který by jí umožnil hradit toto pojistné.

118 Zadruhé zpochybňuje, že HFSSZ a Fogasa měly přistoupit k exekuci svých pohledávek namísto toho, aby uzavíraly dohody o novém splátkovém kalendáři a o splácení.

119 V této souvislosti se Komise dovolává nejdříve skutečnosti, že tyto orgány měly lepší zajištění než soukromí věřitelé. Uvádí, že pohledávky HFSSZ jsou přednostní v případně platební neschopnosti dlužníka. Připomíná, že po odečtení zajištění formou zástavního práva k nemovitostem ve prospěch soukromých věřitelů „nezatížený majetek [...] Sniace představoval ještě přibližně 20 miliard ESP", takže si HFSSZ s přihlédnutím ke svému postavení přednostního věřitele mohla být v případě platební neschopnosti tohoto podniku „relativně jista" vymožením svých

pohledávek. Komise dodává, že Sniace v době dohody ze dne 30. září 1997 jednala o zřízení zástavního práva k nemovitostem v prvním pořadí, které mělo váznout na jejím pozemku a jejím zařízení společně ve prospěch HFSSZ a Fogasa. Toto zástavní právo k nemovitostem nebylo nakonec zřízeno a dne 31. srpna 1998 se Sniace rozhodla zajistit dodržení nového splátkového kalendáře pro splácení dlužného pojistného na sociální zabezpečení zachováním různých zajišťujících obstavení movitých věcí a nemovitostí Sniace. V tomto rámci bylo zejména zřízeno dne 6. července 1998 zástavní právo k souboru strojů tohoto podniku ve prospěch HFSSZ, která tak „získala právo v nominální výši 3 485 038 195 ESP", tedy ve výši odpovídající téměř celé jistině její pohledávky. Pokud jde o Fogasa, Komise konstatuje, že tento orgán je rovněž přednostním věřitelem a že bylo v jeho prospěch dne 10. srpna 1995 poskytnuto zástavní právo k nemovitosti zajišťující celý dluh.

120 Dále Komise uvádí, že žádný soukromý věřitel Sniace nepřistoupil k exekuci svých pohledávek. Konkrétněji zdůrazňuje, že hlavní soukromý věřitel této společnosti, Banesto, nepřistoupil k exekuci svých pohledávek, i když byly tyto pohledávky zajištěny až do výše 5 miliard ESP zástavním právem k nemovitosti. Krom toho zpochybňuje tvrzení, podle kterého by soukromý věřitel v situaci srovnatelné se situací Fogasa realizoval zástavní právo k nemovitosti poskytnuté ze strany Sniace. Má za to, že tento orgán měl tím méně důvodů přistoupit k exekuci svých pohledávek, že měl přednostní postavení v případě platební neschopnosti Sniace.

121 Konečně Komise tvrdí, že HFSSZ a Fogasa „přijaly tvrdší a účinnější postup než soukromí věřitelé podniku". Komise a Španělské království zdůrazňují skutečnost, že se tyto orgány neúčastnily dohod z října 1996. Vysvětlují, že s ohledem na velmi svízelnou finanční situaci Sniace soukromí věřitelé tím, že se účastnili této dohody a přeměnili v souladu s touto dohodou 40 % svých pohledávek na akcie této společnosti, ve skutečnosti upustili od svých pohledávek v témže rozsahu. Komise dodává, že podmínky splácení dluhů upravené dohodou z října 1996 jsou podstatně méně výhodné než podmínky sjednané s HFSSZ a Fogasa. Toto splácení dluhu bylo totiž rozvrženo na období osmi let a jistina nebyla úročena.

122 Zatřetí Komise tvrdí, že jí španělské orgány ujistily „věrohodným způsobem" o tom, že HFSSZ jednala „s cílem ochránit všechna práva, která měla vůči Sniace". Španělské království tvrdí, že šance na to, že HFSSZ a Fogasa vymohou své pohledávky, byly větší v případě, kdy uzavřely sporné dohody, než v případě, že by vyžadovaly okamžitou platbu těchto pohledávek. Komise připouští, že ve svém posouzení údajných podpor nevzala v úvahu plán životaschopnosti vypracovaný v srpnu 1996 ani restrukturalizační plán, na který španělské orgány odkázaly v průběhu správního řízení.

123 Začtvrté Komise uplatňuje, že žalobkyně neuvádí žádný důkaz na podporu svého tvrzení, podle kterého HFSSZ měla bez jakékoli reakce připustit akumulaci dlužného pojistného na sociální zabezpečení na straně Sniace mezi roky 1991 a 1996. Znovu prohlašuje, že s ohledem na řízení o zastavení plateb „část těchto částek nebyla právně vymahatelná" a že Sniace během části relevantního období zastavila svou činnost. Komise a Španělské království krom toho připomínají, že Fogasa má právní povinnost vyplácet zaměstnancům mzdy, které jim nebyly uhrazeny mimo jiné z důvodu zastavení plateb a následně vykonávat práva a využívat procesní prostředky zaměstnanců, které na něj přejdou subrogací, za účelem dosažení splacení předem vyplacených částek.

124 Zapáté Komise tvrdí, že neexistují žádné indicie umožňující domnívat se, že Sniace nedodržela dohody o novém splátkovém kalendáři a o splácení.

125 Zašesté Komise a Španělské království mají za to, že HFSSZ a Fogasa disponovaly dostatečným zajištěním (viz výše uvedený bod 119).

126 Zasedmé Komise upozorňuje na to, že v souladu se španělskými právními předpisy jsou nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení automaticky zvýšeny o poplatek z prodlení ve výši 20 % a použije se na ně zákonná úroková sazba ve výši nejméně

9 %. Nedostatek vymáhání dlužného pojistného na sociální zabezpečení nebo přijetí odložení jejich plateb tedy nemůže automaticky poskytnout podstatné finanční zvýhodnění dotyčnému podniku. Španělské království dodává s poukazem na bod 47 rozsudku Tubacex, že dohody o novém splátkovém kalendáři a o splácení dluhů nezaložily nové dluhy Sniace vůči veřejným orgánům, takže nelze tvrdit, že tento podnik obdržel jakékoli hospodářské zvýhodnění.

Závěry Soudu

127 Podle čl. 87 odst. 1 ES „[p]odpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak".

128 Je třeba nejdříve přezkoumat, zda je v projednávaném případě splněna podmínka specifičnosti, která představuje jednu z charakteristik pojmu státní podpory (rozsudek Soudního dvora ze dne 1. prosince 1998, Ecotrade, C-200/97, Recueil, s. I-7907, bod 40, a rozsudek Soudu ze dne 29. září 2000, CETM v. Komise, T-55/99, Recueil, s. II-3207, bod 39).

129 Musí být připomenuto, že opatření čistě obecného dosahu nespadá pod čl. 87 odst. 1 ES. Judikatura již nicméně upřesnila, že i opatření, která jsou na první pohled použitelná na všechny podniky, mohou vykazovat určitou selektivnost, a tudíž být považována za opatření určená ke zvýhodnění určitých podniků nebo určitých odvětví výroby. Tak je tomu zejména v případě, kdy má správní orgán, který má uplatnit obecné pravidlo, diskreční pravomoc, pokud jde o použití aktu (rozsudky

Soudního dvora ze dne 26. září 1996, Francie v. Komise, C-241/94, Recueil, s. I-4551, body 23 a 24; výše uvedený rozsudek Ecotrade, bod 40, a ze dne 17. června 1999, Piaggio, C-295/97, Recueil, s. I-3735, bod 39).

130 V projednávaném případě je namístě konstatovat, že HFSSZ a Fogasa mají určitou diskreční pravomoc jak pro uzavření dohod o novém splátkovém kalendáři a o splácení, tak pro určení některých podmínek těchto dohod, jako je splátkový kalendář, výše splátek a dostatečnost zajištění poskytnutého jako protihodnota úhrady dluhů. Jednak to jasně vyplývá z právní úpravy upravující činnost těchto dvou orgánů. Tak pokud jde o HFSSZ, z článku 20 obecného zákona o sociálním zabezpečení a z čl. 40 odst. 1 královského dekretu ze dne 6. října 1995 výslovně vyplývá, že povolení splátek nebo rozvržení platby dlužného pojistného na sociální zabezpečení představuje pro tento orgán jednu z možností. Z čl. 40 odst. 1 královského dekretu ze dne 6. října 1995 rovněž vyplývá, že HFSSZ má správní uvážení ohledně „jiných zvláštních okolností", které brání dlužníkům v uhrazení jejich dlužných částek. Pokud jde o Fogasa, článek 32 královského dekretu ze dne 6. března 1985 stanoví, že uzavření dohod o splácení představuje rovněž pro tento orgán jednu z možností. Mimoto, jak je konstatováno generálním advokátem La Pergolou v bodě 8 jeho stanoviska ve věci Tubacex (Recueil, s. I-2461), ustanovení vyhlášky ministra práce a sociálních věcí ze dne 20. srpna 1985 uvedené ve bodě 7 výše potvrzují, že Fogasa má v této věci prostor pro volnou úvahu. Kromě toho Komise sama konstatuje v bodech 81 a 89 odůvodnění rozhodnutí ze dne 28. října 1998, že HFSSZ a Fogasa mají diskreční pravomoc pro povolení splátkového kalendáře nebo rozvržení plateb dluhů a stanovení některých jejich podmínek. Tak v bodě 81 odůvodnění konstatuje, že „je [...] nezpochybnitelné, že právní úprava ve věcech sociálního zabezpečení dává orgánům určitou diskreční pravomoc při vyřizování jednotlivých případů, přičemž právě tato pravomoc byla použita v projednávaném případě". V bodě 89 odůvodnění uvádí, že „Fogasa má diskreční pravomoc pro odložení nebo rozvržení splátek na období, které může činit až osm let".

131 Je třeba navíc konstatovat, že žalobkyně nekritizuje pouze uzavření dohod o novém splátkovém kalendáři a o splácení ze strany HFSSZ a Fogasa se Sniace. Poukazuje

totiž rovněž na skutečnost, že přijaly, že tato společnost nedodržuje tyto dohody a, pokud jde o HFSSZ, skutečnost, že tolerovala mimo jakoukoli dohodu o novém splátkovém kalendáři to, že tato společnost po dobu několika let nejméně od února 1991 nesplácela své dlužné pojistné na sociální zabezpečení. Je ale nezpochybnitelné, že tato posledně uvedená chování spadají do diskreční pravomoci těchto orgánů.

132 Krom toho Španělské království nemůže vyvozovat argument ze skutečnosti, že rozhodnutí HFSSZ přistoupit ke stanovení nového splátkového kalendáře pro splácení dluhů Sniace nebylo svévolné. Pro to, aby byla vyloučena kvalifikace opatření jako obecného opatření, není nezbytné zjišťovat, zda chování dotyčného státního orgánu má svévolný charakter. Stačí prokázat, jak bylo učiněno v projednávaném případě, že tento orgán má diskreční pravomoc, pokud jde o uzavírání dohod o novém splátkovém kalendáři nebo o splácení a o určení některých podmínek těchto dohod.

133 Následkem toho tedy musí být učiněn závěr, že podmínka specifičnosti je v projednávaném případě splněna.

134 Dále je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je cílem čl. 87 odst. 1 ES zabránit tomu, aby obchod mezi členskými státy byl dotčen různými způsoby zvýhodnění poskytovanými veřejnými orgány, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby (rozsudky Soudního dvora ze dne 24. února 1987, Deufil v. Komise, C-310/85, Recueil, s. 901, bod 8; ze dne 15. března 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Recueil, s. I-877, bod 12, a ze dne 11. července 1996, SFEI a další, C-39/94, Recueil, s. I-3547, bod 58). Pojem podpory tedy zahrnuje nejen pozitivní plnění, jako jsou dotace, půjčky nebo účasti na kapitálu podniků, ale rovněž různé formy opatření, které snižují náklady, jež obvykle zatěžují rozpočet podniku, a které tak mají tutéž povahu a mají stejné účinky, aniž by byly dotacemi v užším slova smyslu (výše uvedený rozsudek Banco Exterior de España, bod 13).

135 V projednávaném případě je namístě konstatovat, že některá chování HFSSZ a Fogasa, na něž poukazuje žalobkyně, poskytla Sniace podstatné obchodní zvýhodnění.

136 Tak pokud jde o HFSSZ, ze spisu vyplývá, že tento orgán připustil to, že Sniace nesplácela své dlužné pojistné na sociální zabezpečení v období nejméně od února 1991 do února 1997, což umožnilo této společnosti nahromadit dluhy v celkové výši 3 510 387 323 ESP zvýšené o poplatky z prodlení v celkové výši 615 056 349 ESP a úroky podle zákonné sazby. Konkrétněji HFSSZ reagovala až 8. března 1996 tím, že uzavřela první dohodu o novém splátkovém kalendáři vzhledem k tomu, že Sniace neuhradila své dlužné pojistné na sociální zabezpečení. Odhlédneme-li od skutečnosti, že tato dohoda nikdy nebyla Sniace splněna (viz dále uvedený bod 138), HFSSZ nicméně přijala, aby tato společnost nahromadila nové nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení do února 1997, které navýšily dluhy pokryté dohodou ze dne 8. března 1996.

137 Je jisté, že chování veřejného orgánu příslušného k vybírání pojistného na sociální zabezpečení, který toleruje, aby toto pojistné bylo placeno s prodlením, poskytuje podniku, který z toho má prospěch, podstatné obchodní zvýhodnění tím, že snižuje jeho náklady vyplývající z obvyklého uplatnění systému sociálního zabezpečení (rozsudek Soudního dvora ze dne 29. června 1999, DM Transport, C-256/97, Recueil, s. I-3913, bod 19).

138 Je rovněž prokázáno, že Sniace nedodržela dohodu ze dne 8. března 1996 ve znění dohody ze dne 7. května 1996. Jak uvádí Španělské království, tato dohoda totiž nikdy nevstoupila v účinnost z důvodu, že Sniace „nepřistoupila ke splácení splatných pohledávek". HFSSZ nicméně přijala uzavření nové dohody o novém splátkovém kalendáři se Sniace dne 30. září 1997 místo toho, aby požadovala okamžité uhrazení celého dluhu, na což za takových okolností měla právo. HFSSZ tím, že jednala tímto způsobem, nepochybně poskytla podstatné zvýhodnění Sniace. Jak totiž vyplývá z bodu 80 odůvodnění rozhodnutí ze dne 28. října 1998, exekuce dluhu této společnosti mohla s ohledem na její zvláště obtížnou finanční situaci způsobit ukončení její činnosti.

139 Argument, který Komise vyvozuje ze skutečnosti, že v souladu s použitelnou španělskou právní úpravou jsou na nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení automaticky uplatňovány úroky a poplatky z prodlení, není relevantní. Úroky a poplatky z prodlení, k jejichž úhradě může být podnik nacházející se v obtížné finanční situaci donucen jako k protihodnotě značných platebních úlev, které HFSSZ poskytla v projednávaném případě Sniace, totiž nemohou úplně odstranit zvýhodnění, které bylo poskytnuto tomuto podniku (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek DM Transport, bod 21).

140 Pokud jde o Fogasa, ze spisu vyplývá, že tento orgán uzavřel se Sniace dne 5. listopadu 1993 dohodu, na základě které se Sniace zavázala splatit jistinu ve výši 897 652 789 ESP, zvýšenou o úroky ve výši 465 055 911 ESP vypočtené podle zákonné sazby ve výši 10 %, tedy celkovou částku ve výši 1 362 708 700 ESP, pololetními splátkami po dobu osmi let. Částka 897 652 789 ESP odpovídala částkám vyplaceným Fogasa z titulu mezd a náhrad, které Sniace dlužila svým zaměstnancům.

141 Příloha 1 této dohody předložená Španělským královstvím v odpovědi na otázku Soudu (viz výše uvedený bod 38) uvádí, že částka pololetních splátek týkajících se jistiny se postupně zvyšovala následovně: 20 000 000 ESP (druhé pololetí 1994 a první pololetí 1995), 35 000 000 ESP (druhé pololetí 1995 a první pololetí 1996), 55 000 000 ESP (druhé pololetí 1996 a rok 1997), 80 000 000 ESP (roky 1998 až 2000) a 71 326 395 ESP (rok 2001). Platba úroků byla odložena do roku 2000 (čtyři pololetní splátky 116 263 978 ESP).

142 Z informací poskytnutých Španělským královstvím v odpovědi na jinou otázku, která mu byla položena Soudem (viz výše uvedený bod 38), vyplývá, že Sniace pouze částečně dodržela dohodu ze dne 5. listopadu 1993. Tak v roce 1994 splatila pouze

10 000 000 ESP z předpokládaných 20 000 000 ESP, v roce 1995 pouze 30 000 000 ESP z předpokládaných 55 000 000 ESP, v roce 1996 pouze 35 000 000 ESP z předpokládaných 90 000 000 ESP, v roce 1997 pouze 15 000 000 ESP z předpokládaných 110 000 000 ESP a v roce 1998 pouze 120 000 000 z předpokládaných 160 000 000 ESP. Krom toho byl dohodou ze dne 18. března 1999 splátkový kalendář obsažený v příloze 1 dohody ze dne 5. listopadu 1993 změněn se zpětnou účinností.

143 Dne 31. října 1995 Fogasa uzavřel se Sniace druhou dohodu, na základě které se Sniace zavázala splatit jistinu ve výši 229 424 860 ESP, zvýšenou o úroky ve výši 110 035 018 ESP vypočtené podle zákonné sazby 9 %, tedy celkovou částku ve výši 339 459 878 ESP pololetními splátkami po dobu osmi let. Částka 229 424 860 ESP odpovídala částkám, které Fogasa po dohodě ze dne 5. listopadu 1993 nadále vyplácela z titulu mezd a náhrad, které Sniace dlužila svým zaměstnancům.

144 Příloha 1 dohody ze dne 31. října 1995, předložená Španělským královstvím v odpovědi na otázku Soudu (viz výše uvedený bod 38) uvádí, že částka pololetních splátek týkajících se jistin se postupně vyvíjela následovně: 10 000 000 ESP (1. května 1996, 1. listopadu 1996, 1. května 1997, 1. listopadu 1997, 1. května 1998 a 1. listopadu 1998), 15 000 000 ESP (1. května 1999, 1. listopadu 1999, 1. května 2000, 1. listopadu 2000, 1. května 2001 a 1. listopadu 2001), 20 000 000 ESP (1. května 2002, 1. listopadu 2002 a 1. května 2003) a 19 424 860 ESP (1. listopadu 2003). Platba úroků byla odložena do poslední pololetní splátky.

145 Z informací poskytnutých Španělským královstvím v odpovědi na jinou otázku položenou Soudem (viz výše uvedený bod 38) vyplývá, že Sniace nedodržela ani dohodu ze dne 31. října 1995. Do prosince 1998 totiž splatila pouze 30 000 000 ESP

z předpokládaných 60 000 000 ESP. Mezi prosincem 1998 a prosincem 2001 splatila pouze dalších 50 000 000 ESP z předpokládaných 90 000 000 ESP. Krom toho byl podle splátkového kalendáře připojeného k dohodě ze dne 5. listopadu 1993 dohodou ze dne 18. března 1999 splátkový kalendář obsažený v příloze 1 dohody ze dne 31. října 1995 změněn se zpětnou účinností.

146 Soud uznává, že Fogasa uspokojoval oprávněné požadavky zaměstnanců Sniace, když souhlasil s výplatou mezd a náhrad, které tvoří předmět dohod ze dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995. Z tohoto pohledu opatření tohoto orgánu neobsahuje prvky státních podpor. Mzdy a náhrady dlužné zaměstnancům podniku tvoří nicméně součást běžných nákladů na činnost tohoto podniku, které je v zásadě povinen krýt ze svých vlastních zdrojů. Jakékoli veřejné opatření, kterým mají být financovány tyto náklady, tedy může představovat podporu, pokud vyústí v poskytnutí zvýhodnění podniku, ať již jsou úhrady prováděny přímo tomuto podniku, nebo jeho zaměstnancům prostřednictvím veřejného orgánu. Fogasa tím, že toleroval, že sjednané splátky dluhu podle výše uvedených plateb nebyly dodrženy, poskytl Sniace určité obchodní zvýhodnění tím, že snížil její náklady, které by obvykle zatěžovaly její rozpočet. Toto zvýhodnění je zřejmé tím spíše, že s ohledem na nesplnění povinností Sniace, které pro ni vyplývaly z dohod ze dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995, Fogasa se mohl domáhat okamžitého splacení svých pohledávek v celé výši a v případě potřeby pak uplatnit své zástavní právo k nemovitostem.

147 Komise nemůže odůvodnit výše uvedená chování HFSSZ a Fogasa skutečností, že Sniace od března 1993 do října 1996 zastavila platby. Jednak to nevysvětluje, proč HFSSZ přijala, že Sniace nezaplatila své dlužné pojistné na sociální zabezpečení za roky 1991 a 1992. Kromě toho řízení o zastavení plateb nebránilo Sniace, aby uhradila své platební povinnosti, které pro ni vyplývaly z dohod o splácení uzavřených s HFSSZ a Fogasa, a to tím spíše, že tyto dohody byly s výjimkou dohody ze dne 30. září 1997 uzavřeny se soudním správcem, jmenovaným španělskými

soudy v rámci tohoto řízení. Konečně je namístě konstatovat, že žalobkyně a Komise jsou zajedno v tom, že nedoplatky Sniace na pojistném na sociální zabezpečení vzniklé po zahájení řízení o zastavení plateb mohly být v každém případě předmětem exekuce během tohoto řízení. V každém případě mohlo být veškeré dlužné pojistné na sociální zabezpečení, jehož splatnost nastala od měsíce února 1991, stejně jako dluhy vůči Fogasa pokryté dohodami ze dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995, předmětem exekuce od konce řízení o zastavení plateb, tedy října 1996.

148 Komise nemůže navíc vyvozovat argument ze skutečnosti, že Sniace během části let 1993 a 1996 a na úplném začátku roku 1997 přerušila svou činnost. Jednak tato okolnost opět nijak neodůvodňuje skutečnost, že Sniace nesplatila své dlužné pojistné na sociální zabezpečení za roky 1991 a 1992. Také nevysvětluje, proč příjmy vybrané touto společností v roce 1994 a v roce 1995 nebyly dostatečné k tomu, aby jí umožnily uhradit její pojistné na sociální zabezpečení za tyto dva roky. Kromě toho Komise opomíná, pokud jde o dohody ze dne 5. listopadu 1993 a 31. října 1995, vzít v úvahu skutečnost, že výše pololetních splátek byla mnohem nižší na začátku splátkového období než na konci tohoto období (viz výše uvedené body 141 a 144). Mimoto byla odložena platba úroků do posledních dvou let splátkového období v případě dohody ze dne 5. listopadu 1993 (tedy roky 2000 a 2001) a do poslední splátky v případě dohody ze dne 31. října 1995 (1. listopadu 2003).

149 Aby tato výše zjištěná zvýhodnění mohla být nicméně posouzena jako podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, je třeba ještě prokázat, že je Sniace neobdržela za podmínek obvyklých na trhu (výše uvedené rozsudky SFEI a další, bod 60, a DM Transport, bod 22). Konkrétněji je namístě přezkoumat, zda Komise neprovedla zjevně nesprávné posouzení, když došla k závěru, že HFSSZ a Fogasa jednaly týmž způsobem jako hypotetický soukromý věřitel, nacházející se v co největším možném rozsahu v téže situaci vůči svému dlužníkovi jako tyto dva orgány.

150 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rozsahu, v němž použití kritéria soukromého věřitele Komisí zahrnuje komplexní hospodářská posouzení při použití kritéria soukromého investora, je podle ustálené judikatury toto použití předmětem přezkumu, který se omezuje na ověření dodržení procesních pravidel a odůvodnění, věcné správnosti skutkových okolností, které byly vzaty v úvahu, neexistence zjevně nesprávného posouzení těchto skutkových okolností a neexistence zneužití pravomoci (viz analogicky rozsudky Soudního dvora ze dne 29. února 1996, Belgie v. Komise, C-56/93, Recueil, s. I-723, bod 11, a ze dne 8. května 2003, Itálie a SIM 2 Multimedia v. Komise, C-328/99 a C-399/00, Recueil, s. I-4035, bod 39; rozsudek Soudu ze dne 11. července 2002, HAMSA v. Komise, T-152/99, Recueil, s. II-3049, bod 127).

151 Než dojde k tomuto zkoumání, je třeba odmítnout tvrzení Komise, podle kterého v rozsudku Tubacex Soudní dvůr rozhodl o tom, že dohody o novém splátkovém kalendáři uzavřené HFSSZ ani dohody o splácení uzavřené Fogasa v zásadě nepředstavují samy o sobě státní podporu a že pouze některé podmínky těchto dohod mohou být předmětem kontroly vzhledem k pravidlům ve věci státních podpor. Jak žalobkyně správně upozorňuje, v rozhodnutí napadeném ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek, Komise měla za to, že dohody uzavřené mezi těmito dvěma orgány a dvěma dotčenými španělskými podniky obsahovaly prvky státních podpor pouze v rozsahu, v němž použitá úroková sazba byla nižší než sazby uplatňované na trhu. V této věci Španělské království jako žalobkyně navrhlo zrušení pouze tohoto aspektu rozhodnutí. Soudnímu dvoru tedy nebyla předložena otázka, zda samotná skutečnost uzavření těchto dohod a ostatní podmínky těchto dohod mohly představovat státní podporu.

152 Ve skutečnosti přísluší Komisi v každém jednotlivém případě a v závislosti na okolnostech případu ověřit, zda jsou rozhodnutí HFSSZ nebo Fogasa přijmout nové uspořádání dluhů podniku nacházejícího se v obtížné situaci a podmínky tohoto nového uspořádání v souladu s kritériem soukromého věřitele.

153 Musí být dodáno, že argument, který se Komise pokouší vyvodit z rozsudku Tubacex, nemůže v žádném případě obstát. V projednávané věci totiž není vytýkáno HFSSZ a Fogase pouze to, že uzavřely dohody o novém uspořádání dluhů se Sniace, ale také a zejména to, že tolerovaly, že je Sniace nedodržuje.

154 Z napadeného rozhodnutí a z písemností Komise vyplývá, že Komise usuzuje ze tří důvodů, že se HFSSZ a Fogasa chovaly v projednávaném případě jako soukromý věřitel.

155 Zaprvé Komise činí srovnání mezi chováním těchto dvou orgánů a chováním soukromých věřitelů Sniace. Hlavní argument vyvozuje ze skutečnosti, že HFSSZ a Fogasa se s využitím svého práva zdržet se na rozdíl od těchto soukromých věřitelů neúčastnily dohody z října 1996, a že tedy *de facto* neupustily od 40 % z částky svých pohledávek. Dodává, že podmínky pro splácení uvedené v této dohodě jsou podstatně méně výhodné pro soukromé věřitele než podmínky sjednané s HFSSZ a Fogasa (body 24 a 25 odůvodnění rozhodnutí ze dne 20. září 2000, body 17, 52, 60, 65, 101 a 106 žalobní odpovědi a bod 26 dupliky).

156 Toto první srovnání je zjevně nesprávné. HFSSZ a Fogasa byly totiž v odlišné situaci od situace soukromých věřitelů Sniace. V této souvislosti je třeba připomenout, že tyto orgány mají právo zdržet se, že jejich pohledávky jsou přednostní a že jim svědčí některá zajištění, tedy zástavní práva v případě HFSSZ a zástavní právo k nemovitosti v případě Fogasa. Mimoto musí být konstatováno, že v bodě 26 odůvodnění rozhodnutí ze dne 20. září 2000 Komise sama zdůrazňuje, že „podmínky nabízené soukromým věřitelům nebyly tytéž jako podmínky poskytnuté veřejným věřitelům z důvodu postavení, zajištění a práva zdržet se, která mají veřejné orgány" a že „srovnávací přístup" mezi těmito dvěma kategoriemi věřitelů nepředstavuje v projednávaném případě správné použití kritéria soukromého věřitele.

157 Zadruhé se Komise dovolává skutečnosti, že Banesto nepřistoupila k exekuci svých pohledávek, třebaže byly tyto pohledávky zajištěny zástavním právem k nemovitostem (body 53 a 90 žalobní odpovědi a bod 26 dupliky).

158 Je třeba konstatovat, že toto druhé srovnání zjevně není přesvědčivější než první. Žádný poznatek ze spisu totiž neumožňuje domnívat se, že Banesto byla v situaci srovnatelné se situací HFSSZ a Fogasa. V tomto ohledu je namístě poznamenat, že spis neobsahuje žádný, byť i stručný, údaj o okolnostech, za kterých bylo přijato rozhodnutí této banky nepřistoupit k exekuci svých pohledávek. Zejména není poskytnuto žádné upřesnění o podmínkách splácení dluhu Sniace vůči Banesto, o otázce, zda Sniace až do té doby dodržovala nebo nedodržovala své smluvní závazky vůči Banesto, a o skutečnosti, zda stejně jako HFSSZ Banesto tolerovala hromadění dluhů po dobu několika let. Pokud jde o tento posledně jmenovaný orgán, je třeba mimoto konstatovat, že na rozdíl od Banesta její pohledávka nebyla zajištěna zástavním právem k nemovitostem. Podle údajů poskytnutých Španělským královstvím v jeho písemnostech Sniace až ve druhém pololetí roku 1998 poskytla dostatečné zajištění HFSSZ jako protihodnotu stanovení nového splátkového kalendáře svých dluhů.

159 Zatřetí Komise tvrdí, že HFSSZ a Fogasa „usilovaly o to, aby se zvýšily [jejich] šance na vymožení veškerých částek, které [jim] byly dlužné, aniž by utrpěly finanční ztráty" (bod 30 odůvodnění rozhodnutí ze dne 20. září 2000) tím, že uzavřely dotyčné dohody o novém splátkovém kalendáři a o splácení. V bodě 29 odůvodnění rozhodnutí ze dne 20. září 2000 odkazujícím na její rozhodnutí ze dne 28. října 1998 upřesňuje, pokud jde o HFSSZ, že tím, že „nepřistoupily k exekuci s cílem vyhnout se vyvolání likvidace podniku, [tento orgán] jednal takovým způsobem, aby se zvýšily šance na vymožení dluhu".

160 Je třeba konstatovat, že tato tvrzení nejsou nijak prokázána. Jednak jsou v přímém rozporu s opakovaným tvrzením Komise, podle kterého HFSSZ a Fogasa měly taková přednostní práva a dostatečná zajištění, že je nic nenutilo přistoupit k exekuci

jejich pohledávek. Kromě toho Komise neměla dostatečné informace pro to, aby mohla posoudit s plnou znalostí věci vyhlídky na ziskovost a životaschopnost Sniace. Tak je třeba konstatovat, že Španělské království po výzvě Soudu v rámci opatření pro organizaci řízení (viz výše uvedený bod 38), aby sdělilo vývoj výsledků (obratu a zisků a ztrát) a objem zadlužení Sniace od roku 1991 do roku 2000, přiznalo, že nemá k dispozici tyto údaje. Za těchto okolností nemůže být hodnověrné tvrzení Komise, podle kterého „španělská vláda [...] ujistila žalovanou hodnověrným způsobem, že správa sociálního zabezpečení jednala [...] s cílem ochránit všechna práva, která měla vůči Sniace". Navíc Komise neměla k dispozici žádný hodnověrný a realistický restrukturalizační plán týkající se Sniace. Tak pokud jde o plán životaschopnosti vyhotovený v srpnu 1996, jak Komise, tak Španělské království několikrát zdůraznily, že nebyl přijatelný a že španělské orgány se tímto plánem ve svém chování neřídily (viz zejména rozhodnutí o zahájení řízení na základě čl. 87 odst. 2 ES, a bod 103 odůvodnění rozhodnutí ze dne 28. října 1998). Ve své žalobní odpovědi Komise dokonce upřesnila, že plán životaschopnosti nemůže sloužit jako základ pro její posouzení (bod 68 žalobní odpovědi). Pokud jde o restrukturalizační plán, na který Komise odkazuje v bodě 70 své žalobní odpovědi, stačí konstatovat, že Komise v témže bodě připouští, že jí nebyl předložen. V bodě 102 odůvodnění svého rozhodnutí ze dne 28. října 1998 krom toho konstatuje, že španělské orgány „neusilovaly o prokázání existence platného restrukturalizačního plánu". Když byla Komise na tento posledně jmenovaný plán dotázána při jednání, potvrdila, že k němu v rámci napadeného rozhodnutí nepřihlédla.

161 Ze všeho předcházejícího musí být konstatováno, že Komise provedla zjevně nesprávné posouzení, když došla k závěru, že předmětná jednání HFSSZ a Fogasa splňovala kritéria soukromého věřitele.

162 Z toho vyplývá, že první žalobní důvod je opodstatněný, a že tudíž čl. 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí musí být zrušen, aniž by bylo nezbytné přezkoumat druhý žalobní důvod.

K návrhu na předložení dokumentů

163 Ve své žalobě žalobkyně navrhuje Soudu na základě článku 21 Statutu (ES) Soudního dvora (nyní článek 24 Statutu Soudního dvora) a článku 65 jednacího řádu, aby vyzval Komisi k předložení různých vyjádření, která učinila španělská vláda v návaznosti na podání její stížnosti a zahájení řízení na základě čl. 88 odst. 2 ES.

164 Ve své replice uvádí, že zřejmým cílem tohoto návrhu je požádat Soud, aby přijal opatření pro organizaci řízení v souladu s čl. 64 odst. 4 jednacího řádu.

165 Komise a Španělské království se staví proti tomuto návrhu. Uvádějí, že žalobkyně předkládá tento návrh jako důkazní prostředek ve smyslu článku 65 jednacího řádu, ale že neupřesňuje sporné skutečnosti, které má předložení dokumentů prokázat. Dodávají, že vyjádření učiněná členským státem v rámci správního řízení mají důvěrný charakter.

166 Ve své duplice Komise konstatuje, že žalobkyně ve své replice vzala zpět svůj návrh na provádění dokazování a nahradila jej návrhem na opatření pro organizaci řízení. Z toho dovozuje, že žalobkyni musí být v souladu s čl. 87 odst. 5 prvním pododstavcem jednacího řádu uložena náhrada odpovídajících nákladů řízení v souvislosti s návrhy, které vzala zpět.

167 Komise předložila různé dokumenty, jejichž předložení žalobkyně navrhovala v rámci opatření pro organizaci řízení přijatých Soudem (viz výše uvedený bod 38). Za těchto okolností není namístě rozhodovat o tomto návrhu, který se stal bezpředmětným.

K nákladům řízení

168 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise byla ve sporu neúspěšná, je třeba rozhodnout, že ponese mimo své náklady i náklady žalobkyně v souladu s návrhy žalobkyně.

169 Soud má za to, že není namístě uložit žalobkyni nést náklady spojené s žalobními návrhy, kterými se domáhala, aby Soud provedl dokazování, a které žalobkyně ve své duplice vzala zpět. Je totiž zřejmé, že od počátku žalobkyně usilovala o to, aby Soud nařídil předložení některých dokumentů z titulu opatření pro organizaci řízení, a nikoli z titulu provádění dokazování. Upřesnění provedené žalobkyní k tomuto bodu v její duplice musí být chápáno nikoli jako zpětvzetí, ale jako oprava pouhého pochybení v určení použitelného ustanovení jednacího řádu.

170 Na základě čl. 87 odst. 4 jednacího řádu Španělské království ponese své náklady.

Z těchto důvodů

SOUD (pátý rozšířený senát)

rozhodl takto:

1) **Článek 1 odst. 1 rozhodnutí Komise 1999/395/ES ze dne 28. října 1998 o státní podpoře poskytnuté Španělskem Sniace, SA, se sídlem v Torrelavega, Cantabria, ve znění rozhodnutí Komise 2001/43/ES ze dne 20. září 2000 se zrušuje.**

2) **Komise ponese své náklady a náklady žalobkyně.**

3) **Španělské království ponese své náklady.**

García-Valdecasas Lindh Cooke

Legal Martins Ribeiro

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 21. října 2004.

Vedoucí soudní kanceláře

H. Jung

Předseda

R. García-Valdecasas